

### نهمین دور نشست امنیتی هرات؛

## تاکید بر حمایت جریان های سیاسی از نظام جمهوری



دور نهم نشست امنیتی هرات با حضور شماری از سیاستگران، استادان دانشگاه، اعضای مجلس نماینده گان و تحلیل گران حوزه سیاست، با محوریت «صلح پایدار در افغانستان» در شهر هرات برگزار شد. برگزارکننده گان نشست می گویند که امسال مهمانان خارجی به دلیل «شرایط ویژه همه گیری کرونا» در بخش حضوری نشست حضور نداشتند و برخی مهمانان از طریق ویدیو کنفرانس در آن اشتراک کردند. حاضران در این نشست خواستار پشتیبانی جریان های سیاسی از نظام «جمهوری» شدند و بر رهبری افغان ها در روند صلح تاکید کردند. نهمین دور نشست امنیتی هرات امسال برای سه روز برگزار شده است. بر اساس زمان بندی مسوولان انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان، روز اول برای بحث غیرحضوری در...



«تلاش ها» برای شکستن بن بست؛

## راه مذاکرات صلح گم است

### جایگاه پاکستان در اداره جو بایدن

۴

### قلمرو نابغه ها

ارگ ریاست جمهوری و در کل حکومت افغانستان، قلمرو عقل کل ها و نابغه ها است. به بیان روشن تر، مدیران و کارگزاران ارشد قدرت در افغانستان، فکر می کنند که آنان نابغه هستند. رئیس جمهور در رأس هرم قدرت قرار دارد و معاونان به ترتیب دوم و سوم اند. ریسان ادارات وابسته به ارگ، مهره های کلیدی این حلقه هستند. وزیران و وزارتخانه های مهم نیز همین طور.



### کاملابهریس؛ زن رنگین پوستی که دومین فرد قدرتمند امریکا شد



نه تنها جامعه امریکایی بل تمام دنیا شگفت زده شده است. هشتم اکتوبر ۲۰۲۰ است و روزهای پایانی کارزار انتخاباتی ریاست جمهوری امریکا، معاونان ترمپ و بایدن در یک مناظره تلویزیونی زنده برابر هم قرار می گیرند. این جاست که زمینه برای درخشش کاملابهریس فراهم می شود و او هوادارانش را متحجر می کند. این زن سیاه پوست دمکرات که در حقیقت از بستر جامعه برخاسته و خود یک مهاجرزاده است...

### سفر خلیل زاد به ترکیه: طرف های جنگ افغانستان راهی برای پایان خشونت ها پیدا کنند

جامعه جهانی اجماع قاطع دارد که همه طرف های جنگ در افغانستان باید راهی برای پایان دایمی خشونت ها پیدا کنند و این راه از مسیر کاهش فوری خشونت ها طی می شود.

خلیل زاد در دیدار با مقام های ترکیه درباره وضعیت کنونی مذاکرات و پیشرفت ها در این روند، معلومات داده است.

طبق اعلام سفارت امریکا، خلیل زاد با مقام های ترکیه درباره نقش این کشور برای ایجاد هم آهنگی در سطح جامعه جهانی و تشویق دو طرف مذاکره برای رسیدن به یک حل و فصل سیاسی که جنگ افغانستان را پایان دهد، نیز گفت و گو کرده است.

در این دیدارها، روی فرصت های اقتصادی قابل توجه برای منطقه که پس از حل و فصل سیاسی در افغانستان امکان پذیر است و به ویژه پروژه هایی که افغانستان را با آسیای میانه و جنوبی وصل می کنند، نیز صحبت شده است.

سفر خلیل زاد به ترکیه که همواره از روند صلح به رهبری و مالکیت افغان ها حمایت کرده است، در حالی انجام می شود که مذاکرات بین الافغانی در دوحه به بن بست خورده است.



صبح، کابل: زلمی خلیل زاد، نماینده ویژه امریکا در امور صلح افغانستان طی سفری به ترکیه، با مقام های این کشور درباره روند صلح گفت و گو کرده است. سفر خلیل زاد به ترکیه از یازدهم تا سیزدهم ماه جاری نوامبر صورت گرفته است. او در این سفر با مولود چاوش اوغلو وزیر خارجه، سادات اوانال معاون وزیر خارجه، ابراهیم کالین مشاور ویژه رئیس جمهور و دیگر مقام های ترکیه دیدار کرده است. سفارت امریکا در ترکیه روز جمعه، بیست و سوم عقرب، اعلام کرد که خلیل زاد و مقام های ترکیه توافق نظر دارند که خشونت ها در افغانستان نگران کننده است. طبق اعلام سفارت امریکا، دو طرف تاکید کرده اند که

### مرکز معلومات مهاجرت (MRC) چیست؟

مرکز معلومات مهاجرت (MRC) به مردم کمک می کند تا زمانی که قصد مهاجرت دارند، تصمیم آگاهانه بگیرند.

تیمی از مشاوران، سطح آگاهی مردم را در مورد مزایای مهاجرت امن و منظم و نیز خطرات و عواقب مهاجرت های غیرمنظم افزایش می دهد؛ اگر فامیل و دوستان تان تصمیم به مهاجرت دارند، قبل از این که تصمیم نهایی را بگیرند، می توانند با تیم مرکز معلومات مهاجرت جهت مشوره دهی رایگان به منظور معلومات دقیق مهاجرت به تماس شوند.

مرکز معلومات مهاجرت یک مرکز ملی و بی طرف است و فقط خدمات معلوماتی ارائه می دهد.

شما می توانید برای معلومات بیشتر از طریق شماره رایگان ۵۵۸۸ واتساپ، وایبر، اسکایپ، فیس بوک مستنجر و ایمیل از ساعت ۸ صبح الی ۴ بعد از ظهر شنبه الی چهارشنبه با ما تماس بگیرید.

شماره رایگان: ۵۵۸۸

شماره واتساپ و وایبر: ۰۷۹۹۵۹۹۸۹۸

Skype: mrcafgghanistan

Facebook: <https://www.facebook.com/mrcafgghanistan/>

Email: [info@mrcafgghanistan.af](mailto:info@mrcafgghanistan.af)

Website: [www.mrcafgghanistan.af](http://www.mrcafgghanistan.af)

آریانا افغان هوایی شرکت  
ARIANA AFGHAN AIRLINES

www.flyariana.com

+93 (0) 790 07 1333

خدمات مشتریان | 1333



پرواز های همه روزه  
کابل - کندهار - کابل

کابل کندهار: ساعت ۴ بعد از ظهر

کندهار کابل: ساعت ۶ شام

## گفتوگوهای صلح دوحه به کدام سمت خواهد رفت؟

پس از انتخابات امریکا که در آن پیروزی بایدن قطعی شده است، بگومگوهایی در سطوح گوناگون در افغانستان آغاز یافته است. این بگومگوها بر محور سرنوشت گفتوگوهای صلح می‌چرخد. رییس جمهور افغانستان و معاونانش هر کدام با ابراز نارضایتی از توافق نامه صلح دوحه میان امریکا و گروه طالبان و سناریوهای احتمالی مورد نظر طالبان، ابراز نظر کرده‌اند. رییس جمهور در جلسه مجازی رهبران سازمان همکاری‌های شانگهای، از لزوم حفظ نظم قانون اساسی سخن گفته است و هشدار داده است که هر سناریوی دیگری افغانستان، منطقه و حتا جهان را وارد بحران تازه می‌سازد.

این سخنان رییس جمهور نشان‌دهنده آن است که دولت افغانستان، پیام نهایی طالبان راه که تغییر نظم سیاسی موجود است، دریافته است. سخنان معاونان اول و دوم رییس جمهور نیز این نگرانی را به وضوح نشان می‌دهد. معاون اول رییس جمهور در گفته‌های تازه‌ای بیان داشته است که دولت افغانستان توافق نامه دوحه را نپذیرفته است. معنای تلویحی این سخن آن است که رهایی بیش از شش هزار جنگ‌جوی طالب بر دولت افغانستان از جانب امریکا تحمیل شده است. سخنگوی رییس جمهور نیز در تازه‌ترین گفته‌هایش گفته است که زمان پایان یافتن امتیازات بی‌حساب و کتاب به طالبان فرا رسیده است. او گفته است که طالبان حسن نیت دولت و مردم افغانستان را درک نکرده‌اند.

پس از روشن شدن شکست دونالد ترامپ اراکین بلندرتبه حکومت افغانستان به سخن گفتن آغاز کرده‌اند و هر کدام مخالفت‌شان را با سیاست صلح رییس جمهور ترامپ ابراز می‌کنند. از سخنان رییس جمهور، معاونان و سخنگوی رییس جمهور فهمیده می‌شود که حکومت افغانستان زیر فشار سنگینی از جانب اداره رییس جمهور ترامپ قرار داشته است و هر چه تا اکنون در مسیر تسهیل گفتوگوهای صلح صورت گرفته، از سر اجبار بوده است.

مواضع اخیر حکومت افغانستان نشان می‌دهد که باید شاهد دور تازه‌ای از چالش‌ها در مسیر گفتوگوهای صلح باشیم. هرچند عبدالله عبدالله رییس شورای عالی مصالح در آخرین سخنانش گفت که راه دیگری جز ادامه گفتوگوها صلح نیست، اما حکومت افغانستان برای بالا بردن فشار و هزینه‌ها بر گروه طالبان عزم را جزم کرده است.

بیش از دو ماه از گفتوگوهای صلح دوحه می‌گذرد و هنوز هیچ موفقیتی در این راه حاصل نشده است. در تازه‌ترین مورد، هیات افغانستان از راه‌حلی سخن می‌گوید که به طالبان پیشنهاد شده است. هنوز از جزئیات این راه‌حل‌های چهارگانه چیز زیادی نمی‌دانیم، اما گفته می‌شود که هیات افغانستان تلاش دارد تا خودش را از زیر سایه سنگین توافق نامه دوحه میان امریکا و گروه طالبان رها سازد.

وقتی معاون اول رییس جمهور از عدم پذیرش توافق نامه دوحه سخن می‌گوید، معنایش این است که گروه طالبان بیش از این نمی‌تواند به گونه یک‌جانبه بر مرجعیت توافق نامه دوحه تاکید کند. حکومت افغانستان پیام‌های نهایی‌اش را در این روزها از تریبون‌های گوناگون به طالبان ابلاغ می‌کند. در این پیام‌ها چند مسأله واضح است، مسأله اول این است که حکومت به حکومت عبوری تن نخواهد داد و بر تداوم نظم دموکراتیک موجود با محوریت قانون اساسی تاکید خواهد کرد، مسأله دوم در این پیام‌ها این است که حکومت افغانستان خودش را ملزم به رعایت شروط توافق نامه دوحه نمی‌داند.

طالبان نیز در تازه‌ترین مورد و پس از پیروزی بایدن، یک بار دیگر بر اهمیت توافق نامه دوحه تاکید کرده‌اند و گفته‌اند که این توافق نامه تنها راه رسیدن به صلح است و طالبان بر پایبندی‌شان بر این توافق نامه تاکید کرده‌اند.

از یک‌سو طرف‌های گفتوگوهای صلح بر مواضع‌شان تاکید دارند و از سوی دیگر دامنه خشونت‌ها نیز به گونه بی‌پیشینه افزایش یافته است. هر دو طرف منتظر اند تا جو بایدن با ورود به کاخ سفید موضع‌شان را در قبال گفتوگوهای صلح بیان کند. چیزی که مسلم است، این است که اداره بایدن نیز راه دیگری جز ادامه این گفتوگوها برای پایان جنگ در افغانستان ندارد، آن‌ها میراث ترامپ را ادامه خواهند داد، اما چیز دیگری که مسلم است این است که امتیازهای بی‌حساب و کتاب اداره ترامپ به طالبان در اداره بایدن وجود نخواهد داشت. اداره بایدن با مسوولیت‌پذیری بیش‌تری با گفتوگوهای صلح برخورد خواهد کرد، حتا با وجود مخالفت‌های مردم و مجلس سنا درباره حضور زلمی خلیل‌زاد به عنوان نماینده وزارت امور خارجه امریکا در امور صلح افغانستان، بعید به نظر می‌رسد که اداره بایدن شخص دیگری را جایگزین زلمی خلیل‌زاد بسازد.

چون مسأله ادامه گفتوگوهای صلح حتمی است، پس این میراث ناتمام اداره ترامپ را به احتمال زیاد زلمی خلیل‌زاد ادامه خواهد داد.

## رحمت‌الله نبیل: «فاجعه‌ی خروج ارتش شوروی» تکرار نشود



**۸صبح، هرات:** رحمت‌الله نبیل، رییس پیشین امنیت ملی و نامزد انتخابات گذشته ریاست جمهوری، در دوره نهم کنفرانس امنیتی هرات، از سناریوهای احتمالی «صلح و جنگ» افغانستان سخن گفت. از دید او، در آینده احتمال «سه سناریو» در افغانستان وجود دارد.

ایجاد «حکومت موقت یا اداره عبوری» با پشتی‌بانی شماری از شخصیت‌های سیاسی، قطع حمایت ایالات متحده امریکا از نیروهای امنیتی افغانستان و سرکوب گروه‌های تروریستی از خاک پاکستان و در نهایت بروز جنگ داخلی و از هم پاشیدن نظام کنونی جمهوری.

این سیاست‌گر افغانستان باور دارد که با قطع حمایت امریکا از نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان «فاجعه‌ی خروج ارتش شوروی» بار دیگر تکرار خواهد شد و وضعیت کنونی افغانستان نسبت به زمانی که ارتش شوروی کشور را ترک کرد، بسیار خطرناک‌تر است.

وی می‌افزاید، طالبان با افزایش خشونت در بخش‌های گوناگون کشور می‌خواهند مردم را وادار کنند به هر قیمتی که شده به «کاهش خشونت یا ایجاد آتش‌بس» تن بدهند و بهایش را بپردازند و قیمت کاهش خشونت از سوی طالبان، ممکن است ایجاد «حکومت موقت یا اداره عبوری» باشد که حکومت جدید امریکا آن را تضمین کند.

رحمت‌الله نبیل عقیده دارد، برخی از چهره‌های سیاسی که از حکومت کنونی ناراضی هستند، به گونه‌ای می‌خواهند نظام را «دور بزنند» و در پشت صحنه از ایجاد حکومت موقت یا اداره عبوری پشتی‌بانی می‌کنند.

این نامزد پیشین انتخابات ریاست جمهوری افزود، افراد و چهره‌های سیاسی که از «حکومت موقت و جزئیات با رییس جمهور در میان گذاشته است و او نگران روزی است که نیروهای خارجی حمایت از نیروهای امنیتی افغانستان را کاهش دهند.

## حادثات ترافیکی در پکتیکا و زابل پنج کشته و ۱۷ زخمی برجای گذاشت



**۸صبح، کابل:** حادثات ترافیکی در ولایت‌های زابل و پکتیکا پنج کشته و ۱۷ زخمی برجای گذاشته است.

گل‌اسلام سیال، سخنگوی والی زابل، به روزنامه ۸صبح گفت که در پی واژگونی یک موتر نوع تونس در مسیر کابل - قندهار در شهر قلات، مرکز ولایت زابل، یک تن کشته و به‌شمول زنان و کودکان ۱۴ تن دیگر زخمی شده‌اند.

این رویداد پیش از چاشت روز جمعه، بیست‌وسوم عقرب رخ داده است. همه قربانیان این حادثه ترافیکی، اعضای یک خانواده بوده‌اند.

حادثات ترافیکی در مسیر کابل - قندهار به دلیل خرابی جاده‌ها افزایش یافته است. در همین حال، پولیس پکتیکا گزارش داده

## انفجار نیرومند در دروازه غربی شهر کابل



**۸صبح، کابل:** قطعه نیروهای ارتش در ساحه چوک ارغندی از مربوطات ولسوالی پغمان ولایت کابل ساعت ۶:۰۰ بامداد روز جمعه، بیست‌وسوم عقرب، هدف حمله موتر بمب‌گذاری شده قرار گرفت.

طارق آراین، سخنگوی وزارت امور داخله، می‌گوید که در این حمله دو تن کشته و چهار تن دیگر زخمی شده‌اند.

همه قربانیان منسوبان نیروهای امنیتی هستند. سخنگوی وزارت امور داخله به روزنامه ۸صبح گفت که انفجار نیرومند بوده و خانه‌های اطراف ساحه در اثر شدت آن تخریب شده‌اند.

تصاویری که پس از این حمله ثبت شده است، نیز حاکی از گستره‌گی تخریب ناشی از انفجار است؛ به گونه‌ای که بخش‌های زیادی از قطعه نیروهای ارتش در این منطقه و وسایط نظامی آن تخریب شده است.

وزارت امور داخله جزئیات بیش‌تری از این حمله ارائه نکرده است.

مسوولیت این حمله را فرد و یا گروهی بر عهده گرفته است.

## حمله طالبان به بلاحصار کندز؛ ۱۲ نیروی دولتی کشته شدند



**۸صبح، کابل:** گروه طالبان شب گذشته به پایگاه نیروهای امنیتی در تپه بلاحصار ولسوالی امام صاحب کندز حمله کرده‌اند. شورای ولایتی کندز می‌گوید که در این حمله ۱۰ سرباز ارتش و دو سرباز پولیس کشته شده‌اند. سخنگوی والی کندز اما تنها کشته‌شدن پنج تن از نیروهای امنیتی را در این حمله تأیید می‌کند.

این حمله ساعت ۱۰:۰۰ بامداد روز جمعه، بیست‌وسوم عقرب آغاز شد و برای سه‌ونیم ساعت ادامه یافته است.

عصمت‌الله مرادی، سخنگوی والی کندز به روزنامه ۸صبح گفت که در این حمله ۱۰ عضو گروه طالبان کشته و پنج طالب دیگر زخمی شده‌اند.

سخنگوی والی کندز گفت که طالبان با تدارک این حمله تلاش کردند تا اختیار توپ دیسی نیروهای ارتش را به دست بگیرند، اما موفق نشدند.

در همین حال، یوسف ایوبی، رییس شورای کندز می‌گوید که در حمله طالبان بر پاسگاه نیروهای ارتش در بلاحصار ولسوالی امام صاحب ۱۰ نیروی ارتش و دو سرباز پولیس کشته و شش سرباز ارتش زخمی شده‌اند.

گفته شده است که دو هاموی حامل سربازان پولیس که به کمک نیروهای ارتش می‌رفتند، نیز در برخورد با میان کنار جاده‌ای تخریب شده‌اند. دو سرباز پولیس در این حادثه کشته شده‌اند.

گروه طالبان اما مدعی است که با حمله بر «مرکز تولی ثقلیه» در بلاحصار ولسوالی امام صاحب، دو توپ دیسی را تخریب کرده‌اند.

ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی گروه طالبان گفته است که در حمله جنگ‌جویان این گروه، ۱۷ نیروی دولتی کشته و ۱۰ تن دیگر زخمی شده‌اند.

گروه طالبان پیش از این اعلام کرده بود که تمام مراکز نظامی مجهز به توپ دیسی هدف حمله خواهد بود.

## «تلاش‌ها» برای شکستن بن‌بست؛

# راه مذاکرات صلح گم است



محمد امین نیکوخواه

با گذشت حدود دو ماه از آغاز گفت‌وگوهای صلح بین هیأت‌های مذاکره‌کننده حکومت و طالبان در قطر، این گفت‌وگوها تاکنون پیش‌رفت چندانی نداشته است و به بن‌بست خورده است. همین گونه با استناد به اظهارات مقام‌های دولتی افغانستان در پی برنده شدن مذاکرات‌ها در امریکا، دیده می‌شود که راه مذاکرات روشن نیست که کدام مسیر را می‌پیماید.

از جانب دیگر، شورای عالی مصالحه ملی از آغاز تلاش‌ها برای شکستن بن‌بست مذاکرات سخن می‌گوید، اما هنوز روشن نیست. به گفته مقامات در این شورا، گفت‌وگوها با هیأت مذاکره‌کننده طالبان متوقف نشده است و تماس میان دو طرف همچنان وجود دارد. این شورا تصریح می‌کند که به تازه‌گی طرحی از سوی رییس هیأت مذاکره‌کننده دولت به نماینده‌گان طالبان ارایه و راه‌های گوناگون برای عبور از این مرحله و رسیدن به بحث اساسی ایجاد شده است. با این وجود، شماری از سیاست‌گران برخلاف دیدگاه مقامات حکومتی، باور دارند که هدف طالبان از افزایش خشونت‌ها، وادار کردن مردم به پذیرش حکومت موقت در برابر توقف یا کاهش خشونت‌ها از سوی این گروه است. این در حالی است که پیش‌تر، سران حکومت گفته بودند که توافق‌نامه دوحه مورد تایید دولت افغانستان نیست و نیاز به بازنگری دارد.

هم‌زمان با ادامه بن‌بست مذاکرات صلح در دوحه، شورای عالی مصالحه ملی از تلاش‌ها برای شکستن این بن‌بست خبر می‌دهد. عبدالله عبدالله، رییس شورای عالی مصالحه ملی روز جمعه، بیست‌وسوم عقرب در نشست امنیتی هرات گفت که تلاش برای ایجاد «فهم منطقه‌ای» در مورد صلح افغانستان کلید خورده است. این مقام ارشد حکومت در روند صلح می‌پذیرد که گفت‌وگوهای دوحه تا کنون پیش‌رفت چندانی نداشته و دوام گفت‌وگوها هم‌زمان با تداوم خشونت‌ها برای مردم پرسش‌برانگیز است، اما به گفته او، هنوز هم ادامه مذاکرات به سود افغانستان است و هیأت مذاکره‌کننده حکومت باید «از حوصله» کار بگیرند. رییس شورای عالی مصالحه ملی باور دارد که مذاکره مربوط به دو طرف است و جامعه بین‌المللی نیز متوجه این وضعیت هستند. با این حال، وی می‌گوید که طالبان به عنوان طرف مقابل این مذاکرات باید به این باور برسند که تنها از طریق گفت‌وگو و مذاکره می‌توان به یک راه حل رسید. رییس شورای عالی مصالحه ملی تأکید دارد که مسایل



وی، تداوم گفت‌وگوها به سود کشور است.

از سوی هم جنرال مک مستر، مشاور پیشین امنیت ملی ایالات متحده امریکا در پیام ویدیویی که در نشست حضوری کنفرانس امنیتی هرات نشر شد، سیاست دونالد ترامپ در قبال افغانستان را در مقایسه با سیاست بارک اوباما، رییس جمهور پیشین این کشور، ناکام دانست. او تصریح کرد که این سیاست اشتباه، دلیل تقویت سیاسی و نظامی طالبان و تضعیف حکومت افغانستان است. مک مستر پیش از این سیاست ترامپ در برابر افغانستان را «خاینانه» عنوان کرده بود و گفته بود که معامله دولت امریکا با گروه طالبان، شبیه مداری اروپا با ادولف هتلر در توافق‌نامه ۱۹۳۸ مونیخ است.

از جانب دیگر، شماری از سیاست‌گران افغانستان باور دارند که طالبان با افزایش خشونت‌ها می‌خواهند مردم را وادار کنند تا به هر قیمتی که شده، به «کاهش خشونت یا ایجاد آتش‌بس» تن بدهند و بهایش را بپردازند. به گفته آنان، بهای کاهش خشونت از سوی طالبان، ممکن است ایجاد «حکومت موقت یا اداره عبوری» باشد که حکومت جدید امریکا آن را تضمین کند. رحمت‌الله نبیل، رییس پیشین امنیت ملی از احتمال «سه سناریو» خطرناک در آینده کشور هشدار می‌دهد. از دید او، ایجاد «حکومت موقت یا اداره عبوری» با پشتی‌بانی شماری از شخصیت‌های سیاسی، قطع حمایت ایالات متحده امریکا از نیروهای امنیتی افغانستان و سرکوب گروه‌های تروریستی از خاک پاکستان و در نهایت بروز جنگ داخلی و از هم پاشیدن نظام کنونی جمهوری، از جمله این سناریوها است.

آقای نبیل افزود که با قطع حمایت امریکا از نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان، «فاجعه‌ی خروج ارتش شوروی» بار دیگر تکرار خواهد شد و وضعیت کنونی افغانستان نسبت به زمانی که ارتش شوروی کشور را ترک کرد، بسیار خطرناک‌تر است. او تصریح کرد، برخی چهره‌های سیاسی که از حکومت کنونی ناراضی هستند، به گونه‌ای می‌خواهند نظام را «دور بزنند» و در پشت صحنه از ایجاد حکومت موقت یا اداره عبوری پشتی‌بانی می‌کنند. به گفته آقای نبیل، افراد و چهره‌های سیاسی‌ای که از «حکومت موقت و اداره عبوری» پشتی‌بانی می‌کنند، از بی‌آمدهای ناگوار آن اطلاع ندارند و حکومت موقت ممکن است سبب فروپاشی نظام جمهوری و ایجاد نظامی بینابین میان «جمهوریت و امارت» شود.

به گفته‌ی او، طالبان برای جلب حمایت امریکا و این که نشان دهند به توافق‌نامه صلح امریکا - طالبان پای‌بند هستند، همکاری استخباراتی را با نیروهای خارجی را برای آماج قرار دادن نیروهای وابسته به شبکه القاعده آغاز کرده‌اند. رحمت‌الله نبیل باور دارد که اگر نخبه‌گان سیاسی حوزه جمهوری نتوانند سناریوهای احتمالی «اول و دوم» را به خوبی مدیریت کنند، احتمال سناریوی «سوم» وجود دارد و در آن صورت ممکن است افغانستان وارد یک جنگ داخلی تمام‌عیار و گسترده شود. با این همه، داکتر عبدالله، عبدالله، رییس شورای عالی مصالحه ملی کشور، خواست مردم افغانستان را پایان جنگ و برقراری صلح می‌داند و با وجود چالش‌های فراوانی که سد راه روند صلح در کشور است، هنوز هم به نتایج مثبت مذاکرات صلح خوش‌بین است.

شورای عالی مصالحه ملی در حالی از آغاز تلاش‌ها برای رفع بن‌بست کنونی صلح خبر می‌دهد که هیأت دولت و طالبان در دوحه از دیر زمانی با هم ندیده‌اند. دو طرف در جریان گفت‌وگوها، روی تعیین توافق‌نامه صلح دوحه به عنوان اساس پیش‌برد مذاکرات توافق نکردند و این موضوع و انتخابات ریاست جمهوری امریکا سبب شده که این مذاکرات به سردی بگراید. برخی از مقام‌های حکومتی و اعضای مجلس سنا در روزهای اخیر خواستار بازنگری روند طی شده صلح و توافق‌نامه دوحه شدند. با این حال، گروه طالبان پس از پیروزی جو بایدن، تصریح کردند که باید توافق‌نامه صلح دوحه برای حل مسالمت‌آمیز جنجال‌های کنونی عملی شود.

## نهمین دور نشست امنیتی هرات؛

# تاکید بر حمایت جریان‌های سیاسی از نظام جمهوری



خلیل روشنی

دور نهم نشست امنیتی هرات با حضور شماری از سیاست‌گران، استادان دانشگاه، اعضای مجلس نماینده‌گان و تحلیل‌گران حوزه سیاست، با محوریت «صلح پایدار در افغانستان» در شهر هرات برگزار شد. برگزارکننده‌گان نشست می‌گویند که امسال مهمانان خارجی به دلیل «شرایط ویژه همه‌گیری کرونا» در بخش حضوری نشست حضور نداشتند و برخی مهمانان از طریق ویدیو کنفرانس در آن اشتراک کردند. حاضران در این نشست خواستار پشتیبانی جریان‌های سیاسی از نظام «جمهوری» شدند و بر رهبری افغان‌ها در روند صلح تأکید کردند.

نهمین دور نشست امنیتی هرات امسال برای سه روز برگزار شده است. بر اساس زمان‌بندی مسوولان انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان، روز اول برای بحث غیرحضوری در نظر گرفته شد و دو روز دیگر نیز برای گفت‌وگوهای حضور تنظیم شده است. داوود مرادیان، رییس انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان، در نخستین روز نشست حضوری این نشست که روز جمعه، بیست‌وسوم عقرب برگزار شد، گفت که نشست امنیتی امسال هرات در جریان سه روز و به گونه «حضور و غیرحضوری» برگزار شده است. او افزود، نشست‌های غیرحضوری نشست با موضوعات گوناگون از صبح تا شام روز پنج‌شنبه، انجام شد و در پایان روز نخست برنامه‌های غیرحضوری، امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری افغانستان نیز سخنرانی کرد. به گفته‌ی او، امسال نماینده‌گانی از پارلمان، وزارت‌خانه‌ها، احزاب سیاسی، جامعه مدنی، دانشگاه‌ها و نماینده‌گانی از بازرگانان کشور، در برنامه حضوری کنفرانس امنیتی هرات اشتراک کردند و قرار است در برنامه‌های گوناگون نشست سهم داشته باشند.



رییس انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان تصریح کرد، طرف‌های درگیر جنگ افغانستان باید به این تفاهم برسند که راه حل مشکلات موجود میان آنان گفت‌وگو و مذاکره است و از طریق زور تفنگ نمی‌شود برای رفع مشکلات به تفاهم رسید. محور اصلی این نشست را «صلح پایدار» در افغانستان تشکیل داده است و از دید برگزارکننده‌گان نشست امنیتی هرات، بهتر است نشست گفت‌وگوهای صلح با «رهبری و مالکیت» مردم افغانستان در داخل کشور برگزار شود. هر چند در نشست حضوری کنفرانس امنیتی هرات مهمانان خارجی اشتراک نکردند، اما عبدالله عبدالله، رییس شورای عالی مصالحه ملی، به عنوان سخنران ویژه در این برنامه اشتراک کرد. آقای عبدالله قرار است افزون بر حضور در کنفرانس امنیتی هرات، در پیوند به مذاکرات صلح با افسار گوناگون هرات نیز دیدارهای جداگانه داشته باشد.

وی در این نشست گفت که در نخستین سفر ولایتی‌اش پس از سفرهای منطقه‌ای به کشورهای همسایه، به هرات آمده و قرار است افزون بر اشتراک در نهمین دور نشست امنیتی هرات، دیدارهایی با قربانیان جنگ در پیوند به روند صلح داشته باشد. آقای عبدالله که پس از سفر ازبکستان و دیدار با مقام‌های ارشد حکومتی این کشور به افغانستان بازگشته بود، بر تلاش حکومت افغانستان برای ایجاد «تفاهم منطقه‌ای» برای پشتی‌بانی از مذاکرات صلح و برقراری صلح همیشه‌گی در کشور تأکید کرد.

مشاور پیشین امنیت ملی امریکا مبنی برای تقویت روحیه طالبان به دلیل سیاست اشتباه دونالد ترامپ، خواهان افزایش پشتیبانی جریان‌های سیاسی از نظام «جمهوری» در کشور شد. حبیب‌الرحمان پدram، نماینده هرات در مجلس نماینده‌گان و از اشتراک‌کننده‌گان دور نهم کنفرانس امنیتی هرات نیز برگزاری این نشست را برای معرفی و شناساندن هرات و ظرفیت‌های این ولایت به کشورهای دیگر اثرگذار دانست.

از دید او، حضور مهمان‌های خارجی در دوره‌های قبل کنفرانس، سبب افزایش جایگاه هرات از ابعاد گوناگون در سطح ملی و بین‌المللی شد و حالا نام هرات با کنفرانس امنیتی این شهر گره خورده و بسیاری از شخصیت‌ها و مقام‌های ارشد کشورهای خارجی، از درجه این نشست با هرات آشنا شده‌اند. یونس قاضی‌زاده، رییس اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری هرات، حضور مقام‌های ارشد حکومتی به شهر هرات برای حضور در کنفرانس امنیتی را، فرصت مناسبی برای این ولایت دانسته و می‌افزاید، هراتیان می‌توانند از این فرصت استفاده کرده و چالش‌های موجود در این ولایت را با مقام‌های ارشد حکومت در میان بگذارند.

نشست‌های امنیتی از سال‌ها به این‌سو در برخی شهرهای جهان برگزار می‌شود و حضور تحلیل‌گران و مقام‌های پالیسی‌ساز ارشد کشورهای گوناگون در آن، تأثیرات مهمی بر تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی کشورها دارد. در دوره‌های پیشین کنفرانس امنیتی هرات که هر سال بنا بر وضعیت و شرایط موجود سیاسی در افغانستان و کشورهای منطقه در آن به مسایل گوناگون پرداخته شده است، دانشمندان، تحلیل‌گران، مقام‌های ارشد حکومتی کشورهای منطقه و جهان اشتراک کرده‌اند. قرار است روز پایانی دور نهم کنفرانس امنیتی هرات، امروز شنبه، بیست‌وچهارم عقرب با برگزاری دو برنامه در پیوند به مسایل صلح افغانستان دنبال شود و پس از آن به پایان برسد.



استغلی احساس

ارگ ریاست جمهوری و در کُل حکومت افغانستان، قلمرو عقل کل‌ها و نابغه‌ها است. به بیان روشن‌تر، مدیران و کارگزاران ارشد قدرت در افغانستان، فکر می‌کنند که آنان نابغه هستند.

رییس جمهور در رأس هرم قدرت قرار دارد و معاونان به ترتیب دوم و سوم اند. رییسان ادارات وابسته به ارگ، مهره‌های کلیدی این حلقه هستند. وزیران وزارت‌خانه‌های مهم نیز همین‌طور. مشاوران ارشد و نزدیک به ارباب مملکت، یکی از دیگری فهیم‌تر و مهم‌تر اند. جوانان نزدیک به رییس و حلقه‌ی قدرت، هم نابغه هستند و هم نازدانه؛ حرف و نظر آنان حتا اگر خطا هم باشد، در حکومت تحت رهبری نابغه‌ی ارشد، نظریه و تیوری است. از نابغه‌ی ارشد تا نابغه‌ی اصغر، همه معتقدند که فقط آنان می‌توانند افغانستان را به صلح، ثبات، ترقی و پیش‌رفت برسانند. این وسط، محکوم مردم اند. به باور نابغه‌های حکومتی، هرگاه صداهای اعتراض‌آمیز در جامعه بلند می‌شود، باز هم مقصر مردم اند؛ زیرا آنان ارزش نابغه‌ها را نمی‌دانند.

در باور عقل کل‌ها، تخصص آقایان نابغه به حوزه و رشته‌ی خاص محدود نمی‌شود. نابغه‌های حکومتی، از ارشد تا اصغر در تمامی حوزه‌ها تخصص دارند و سرآمد متخصصان اند. در حوزه‌ی سیاست، آنان جورج واشنگتن، مانو، آبراهام لنکلن، ژولیوس سزار، چرچیل، لنین و استالین زمان هستند. سیاست‌مدارانی چون مرکل، ترمپ، شی جین‌پینگ و پوتین پشت سر آنان قرار دارند و شایسته‌ی مقایسه با نابغه‌های حوزه‌ی سیاست افغانستان نیستند.

این که پاکستان منزوی می‌شود و افغانستان ابرقدرت منطقه، یا ستون فقرات طالبان شکسته می‌شود و کابل در محراق توجه جهانیان قرار می‌گیرد، همه و همه محصول سیاست‌ورزی‌های خردمندانه‌ی نابغه‌های حکومتی است. در حوزه‌ی اقتصاد آقایان نابغه خودشان را فراتر از بزرگان این عرصه می‌دانند. آدام اسمیت، جان مینارد کینز، مارکس، ژانت یلن، رابرت شیلر، جوزف استیگلتز، توماس پیکتی، پل کروگمن و دیگران در حد واندازه‌ی نابغه‌های حکومتی افغانستان نیستند. تنها می‌توان در یک پیش‌دآوری خوش‌خیالانه بزرگان تاریخ اقتصاد را شایسته‌ی شاگردی متخصصان این سرزمین دانست؛ نه

# قلمرو نابغه‌ها



معاون سخنگوی سابق و مشاور برحال فرهنگی نابغه‌ی ارشد، فصیح‌تر و جامع‌تر از آقای هراری کتابی بنویسد و سرگذشت یک شاه عادل، عاقل و نابغه و وزیران کارفهم و مشاوران متخصص‌اش را بنویسد و از فصل درخشان تاریخ افغانستان شرح حال کند.

در حوزه‌ی ادبیات و هنر، نابغه‌های حکومتی افغانستان حریف ندارند. ویلیام شکسپیر، گوته، جین آستین، داستایوفسکی، جورج اورول، استفن کینگ، لئوناردو داوینچی، پابلو پیکاسو و ژاک لویی داوید در جیب چپ عقل کل‌های این سرزمین اند. این‌ها بدون این‌که کسی متوجه شده باشد، منار خیم‌شده‌ی جام را راست کردند، بت‌های بامیان را بازسازی کردند، به باد، خاک و باران دستور دادند که بند کمال خان را بسازند و قصرهای ویران‌شده را بدون این‌که سکه‌ی از خزانه‌ی ملت کم شده باشد، بازسازی کردند. مهم‌تر از همه به شاروال کابل دستور دادند که دستی بر سر و صورت «سینما پارک» بکشد و در تاریکی شب کاری کند، کارستان. این‌که صنعت سینمای افغانستان یک‌شبه جهان دو قطبی سینما را سه‌قطبی می‌کند و از هالیوود و بالیوود جلو می‌زند، از سایه‌ی سر نابغه‌های حکومتی است.

رسیدیم به موسیقی. راستش در موسیقی حریف در خور شأن و اندازه‌ی بزرگان ما یافت نمی‌شود. هیچ هنرمندی

بیش‌تر نه کم‌تر. ایجاد یک میلیون شغل، تبدیل‌شدن افغانستان به چهار راه تجارتی منطقه، استخراج منابع زیر زمینی، افتتاح پروژه‌های مهم و حیاتی، خارج‌کردن افغانستان مرکزی از حصار طبیعی، همه و همه از ذهن نابغه‌ی نابغه‌ها و مدیران مدبر حکومت بر می‌آید. این‌که نزدیک به ۹۰ درصد شهروندان کشور همسایه زیر خط فقر قرار دارند، مشکل در ضعف سیاست‌مداران‌شان است. توجه کنید‌که افغانستان چگونه در کم‌ترین زمان در جمع مرفه‌ترین کشورهای جهان قرار گرفت. همه‌جا امن و امان است. این همه در زیر سایه‌ی نابغه‌های فداکار حکومتی ممکن شده است.

در حوزه‌ی تاریخ، مدیران مدبر حکومت ما با هرودوت، توبین بی و ابن بطوطه در یک جایگاه قرار دارند. تاریخ‌نگاران معاصر چون ویل دورانت و یووال نوح هراری در حد و اندازه‌ی بزرگان ما نیستند. شاید اگر فرصت تدریس برای بزرگان مملکت ما فراهم شود، اولین نفری که در صنف آنان ثبت نام خواهد کرد و از عبرت‌های تاریخی آنان خواهد آموخت، هراری باشد. اگر چنین اتفاقی بیفتد، باید منتظر کتاب جدیدی از یووال نوح باشیم و شاید نام آن کتاب انسان «خرد پند» باشد. انسانی‌هایی که به خرد «پند» داده و یک‌شبه جامعه‌ای را از فرش به عرش رسانده‌اند. البته نباید فراموش کرد که ممکن است

# جایگاه پاکستان در اداره جو بایدن

تنش‌های این کشور با امریکا هم مطرح شود باز هم امریکا هند را در جنوب آسیا دارد که به مراتب قوی‌تر و متعهدتر از پاکستان عمل می‌کند. پس به همین دلیل یکی از عواملی که جنگ از سوی پاکستان در افغانستان تداوم پیدا کرد شاید بحث به انزوا رفتن پاکستان بود.

حالا نیز با راه یافتن جو بایدن عنوان رییس جمهور ایالات متحده به کاخ سفید، پاکستان هم‌چنان از زاویه صلح و جنگ افغانستان بیش‌تر قابل دید برای امریکایی‌ها است، هر چند که پاکستان در صدد باز نمودن مجراهای دیگری برای روابط خود است. اما علی‌رغم این‌که جو بایدن در جریان پیکارهای انتخاباتی خود اظهارات خاصی در مورد پاکستان نداشته‌هم‌چنین که در مورد افغانستان ابراز نظر نکرده است. او در منطقه صرف در مورد ایران اظهارات شفاف و روشن داشته و بس. اما پاکستان خیلی با احتیاط و هوشیارانه با اداره بعدی که به رهبری جو بایدن شکل می‌گیرد برخورد خواهد کرد که این موضوع در توییت عمران‌خان نخست وزیر پاکستان بیش‌تر هم نمایان بود. خان برخلاف سایر رهبران کشورهای جهان که با پیام‌های عادی پیروزی بایدن را تبریک گفتند، اما او ضمن انتظار کشیدن برای «اجلاس برای دموکراسی» که قرار است بایدن به عنوان برنامه بزرگ جهانی روی آن کار کند؛ در زمینه‌ی پناه‌گاه‌های مالیاتی غیرقانونی و سرقت از ثروت کشور توسط رهبران فاسد نیز آماده‌گی نشان داد و در اخیر توییتش همکاری کشورش را با ایالات متحده در باب روند صلح افغانستان و منطقه نیز اعلام کرد. چیزی که قابل تأمل است این‌که عمران‌خان خیلی زیرکانه در توییت خود می‌خواهد به بایدن و تیم کاری او بفهماند که پاکستان با ایالات متحده به دنبال همکاری فراتر از بحث صلح و جنگ افغانستان است. بی‌جهت نیست که او موضوع همکاری با روند صلح افغانستان را در بخش آخر و پایانی پیام یادآور شده است.

پاکستان در اداره بایدن احتمالاً بر مبنای سه عامل اهمیت خواهد داشت، نخستین موردی که برای امریکا با ارزش است موضوع روند صلح و بحث خروج نیروهای امریکایی از افغانستان است. از این منظر دولت بایدن که قرار است پس از تحلیف در ۲۰ ژانویه ۲۰۲۱ به عنوان چهل‌وششمین رییس جمهوری ایالات متحده امریکا شروع به کار نماید، با پاکستان وارد بحث خواهد شد. روند صلح در افغانستان جایگاه و اهمیت پاکستان را برای اداره آقای بایدن برجسته می‌سازد. بایدن با تجربه

و شناخت قبلی که از پاکستان دارد، به خوبی می‌داند که صلح و ثبات در افغانستان بسته‌گی به اراده‌ی صادقانه پاکستان دارد و تا این کشور نخواهد تغییر مثبت در خصوص صلح افغانستان و منطقه به میان نخواهد آمد.

از این رو رویکرد بایدن در مورد پاکستان چیز متفاوتی از دوره‌ی اوباما نخواهد بود و زاویه دید ایالات متحده هم‌چنان از عینک بحران و چالش‌های افغانستان به پاکستان خواهد بود. حتا بسیاری‌ها حکومت بایدن را «دولت اوبامای ۲» می‌دانند. اما با آن‌که بایدن در مورد توافق امریکا با طالبان به رهبری زلمی خلیل‌زاد و مذاکرات دولت افغانستان با طالبان در دوحه-قطر سخن گفته و این‌که چی تصمیمی در زمینه اتخاذ خواهد کرد هنوز معلوم نیست. اما چیزی که مهم است این است که باید با روشی که در پیش خواهد گرفت، برنامه‌های پاکستان را در خصوص پس‌اصالح در افغانستان برهم زده و نقش بر آب خواهد کرد. چون نسخه‌ای که برای روند صلح افغانستان در نظر گرفته شده بود دونالد ترمپ در راس آن قرار داشت و با رفتن ترمپ از کاخ سفید این برنامه‌ها نیز پی‌گیری نخواهد شد و آقای بایدن با روش خود به موضوع برخورد خواهد کرد.

دوم، پاکستان از منظر چین و تنش‌هایی که این کشور با ایالات متحده دارد قابل محاسبه برای امریکا خواهد بود. با تیره شدن روابط دیپلماتیک میان چین و ایالات متحده در چهار سال حاکمیت آقای ترمپ، پاکستان را در وضع بدی قرار داده بود، با آن‌که اسلام‌آباد موازنه را در خصوص روابط با هر دو کشور به عنوان شرکای سیاسی به خوبی حفظ کرد. اما تداوم وضعیت پاکستان دشواری‌های زیادی می‌توانست خلق کند.

هر چند باورها بر این است که دولت بایدن تلاش خواهد کرد که چین را مهار کند، زیرا که چین سلطه و اقتدار ایالات متحده امریکا را به چالش کشیده است. اما مایکل کوگلمن معاون برنامه آسیا در مرکز ویلسیون، معتقد است که بایدن «سعی خواهد کرد موضع آشتی‌جویانه‌تری نسبت به چین اتخاذ کند» چون او در خصوص تغییر اقلیم و مبارزه علیه ویروس همه‌گیر کرونا و مسایل اقتصادی نیاز به همکاری چین دارد. بایدن به احتمال قوی مناقشه شدید تجارتی و دیپلماتیک خلق شده‌ای دوره ترمپ را متوقف کند. واقعیت این است که دموکرات‌ها چین را «دشمن نمی‌دانند بلکه رقیب خودشان فکر می‌کنند» از این رو با کاهش فشار بر چین و ترمیم دوباره روابط میان این

در تاریخ موسیقی تکرار نشده است که در کنسرت‌ها از چند سبک موسیقی به‌صورت هم‌زمان بهره بگیرد و برای علاقه‌مندانش «راک، جاز، پاپ و جیغ» بخواند. این امر اما در افغانستان ممکن شده است. حوزه‌ی تمدنی ما شاهد ابر هنرمندی است با حنجره‌ی طلایی و انگشتان هنرور. نابغه‌ی ارشد در کنسرت چند هفته پیش در مجلس، با ظرافت غیر قابل وصفی، اجرایش را از غزل شروع کرد، رسید به راک و جاز و پاپ و با جیغ‌های منحصر به فردش، ضمن این‌که همه را مجذوب و میخ‌کوب کرد، اجرایش را به پایان رساند.

در حوزه‌ی فلسفه همین بس که اعتراف کنیم که نابغه‌های افغانستان دست بزرگان این عرصه را از پشت بسته‌اند. سقراط، ارسطو، افلاطون، ابوعلی سینا، رنه دکارت، کنفوسیوس، جان لاک، هایدگر، سارتر و ادموند هوسرل با فاصله‌ی بسیار، پشت سر نابغه‌های ما قرار دارند.

نابغه‌های حکومتی، در مبارزه و ایستاده‌گی از ماندیلا، لوتر کینگ و گاندی جلوتر اند. در فن جنگ، اسکندر، ناپلئون و هیتلر پیش این تکاوران کم می‌آورند. این‌ها با فاصله‌ی بسیار پیشتاز این عرصه هستند. در ریاضی، فیزیک و تکنولوژی نابغه‌های ما حرف ندارند. نیوتن، انشتاین، سوفیا ویلسون، کارل سانسرا، داگلاس کراکفورد و دونالد کوث به بزرگان ما نمی‌رسند. نابغه‌های افغانستان سیستمی ساختند که توسط آن تمامی بخش‌های عوایدی کشور از یک اتاق کنترل می‌شود.

در فوتبال، نابغه‌های حکومتی هر‌کدام به تنهایی مارادونا، پله، زیدان، رونالدینیو، مالدینی، روبرتو کارلوس، کاسیاس، اشمایکل، رونالدو، مسی و نیمار است. آنان توانایی بازی در هر پُست را دارند. هر‌کدام می‌تواند روزی در نقش مهاجم به میدان برود و روز دیگر به عنوان هافبک. روزی مدافع باشد و روز دیگر دروازه‌بان. نابغه‌های ما در تمامی پست‌ها با اختلاف از هر اسطوره و ستاره‌ای فوتبال برتر هستند. اگر می‌بینید روزی آقا نابغه‌ای، سخنگوی ریاست جمهوری است و روزی دیگر وزیر معادن، تعجب نکنید یا اگر می‌بینید نابغه‌ای، روزی سفیر است و روز دیگر مشاور (مشاور امنیت ملی)، بازهم تعجب نکنید و در نهایت اگر روزی دیدید که تمامی نابغه‌ها از مقامی به مقام دیگر جابه‌جا شدند، بازهم انگشت به دهان نگذارید و حرفی به زبان نیاورید؛ چون کارگزاران قدرت افغانستان همه نابغه هستند و ارگ قلمرو شان.

#### ◆ شاپور بارز استاد دانشگاه

دو کشور پاکستان در موقعیت خوبی قرار خواهد گرفت و در بُعد کریدور اقتصادی با چین و سایر برنامه‌های اقتصادی دچار مشکل نخواهد شد و هم‌چنان باید یاد آور شد که امریکا ضمن داشتن هند به عنوان شریک استراتژیکش در منطقه، اما جایگاه پاکستان در طرح واشنگتن برای محاصره پکن توسط کشورهای در حال توسعه محفوظ است.

سوم، بحث القاعده و تروریسم بین‌المللی و هم‌چنان در حاشیه آن تنش کشمیر میان هند-پاکستان است. ایالات متحده امریکا برای مبارزه با تروریسم که خطری برای امریکا و جهان پنداشته می‌شد بی‌تفاوت نخواهد بود. با توجه به این‌که در پیش‌نویس برنامه‌های حزب دموکرات امریکا آمده است که «به دنبال راه‌حل سیاسی فراگیر و پایداری در افغانستان هستند، اجازه قدرت گرفتن به القاعده و داعش ندهد و از حقوق شهروندان افغانستان، به ویژه زنان و دختران افغان، پاسداری کند.» بنا بر این، نقش پاکستان در مبارزه علیه القاعده و داعش هم‌چنین در متن و محور سیاست خارجی امریکا در خصوص جنوب آسیا درشت و برجسته باقی خواهد ماند و پاکستان در این مسیر همکار این کشور خواهد بود.

بنا بر این، با آن‌که جمله آقای بایدن در گوش پاکستانی‌ها هنوز هم طنین‌انداز است که برای حامد کرزی رییس جمهور پیشین افغانستان گفته بود «آقای رییس جمهور، پاکستان برای ایالات متحده پنجاه مرتبه مهم‌تر است از افغانستان است» اما بازهم لابی‌های پاکستان در واشنگتن بسیار جدی کار خواهند کرد تا اهمیت پاکستان را در جنوب آسیا قوی‌تر به دولت بایدن جلوه دهند و امتیازاتی فراتر از بحث افغانستان، به ویژه در خصوص دموکراسی، حقوق بشر و تنش‌های کشمیر برای اسلام‌آباد کسب کنند. اما نگرانی عمده‌ی پاکستان این است که اگر بایدن تصمیم بگیرد که خروج کامل سربازان امریکایی را از افغانستان به تأخیر بیندازد این امر تأثیر منفی به برنامه‌های پکن و اسلام‌آباد برای روابط با کابل در اداره‌ی پس‌اصالح خواهد داشت. به احتمال قوی که چین و پاکستان نسخه واحدی را در تئانی با طالبان برای روند صلح افغانستان در نظر دارند. ولی با پیروزی بایدن در انتخابات ریاست جمهوری امریکا، وضعیت تغییر یافت. از دید آن‌ها حکومتی که پسا صلح در کابل شکل می‌گیرد، در روابط نزدیک با اسلام‌آباد و پکن باشد و نقش هند را که حالا شریک استراتژیک دولت فعلی افغانستان است، به حاشیه برده یا به حد کافی ضعیف سازند.



مرکز تخصصی انگلیسی آکادمیک و آمادگی آزمون های تافل و آیلتس!

چرا کانون زبان کابل (KTS)؟

- ✓ ارایه مشاوره رایگان برای بورسیه ها
- ✓ برنامه درسی متمرکز روی چهار مهارت اصلی زبان انگلیسی
- ✓ اساتید دارنده نمرات بلند تافل و آیلتس

برنامه ها

- ✓ صنوف انگلیسی هدفمند آکادمیک (EAP)
- ✓ صنوف پیش نیاز تافل (TOEFL Planner)
- ✓ صنوف آمادگی آزمون آیلتس (IELTS Prep)
- ✓ صنوف آمادگی آزمون تافل (TOEFL Prep)
- ✓ صنوف ویژه محاوره، گرامر و ...

☎ +93 (0) 792 338 773 | 📍 Kabul TOEFL School کوچه حبیب سازی دواخانه، گولایی دواخانه، روبه‌رو در تماس شوید.

+93) 700 175 510 / +93) 788 788 799

جهت سفارش آگهی‌تان با شماره‌های روبه‌رو در تماس شوید:

روزنامه ۸ صبح برای توسعه کسب و کارتان صفحه‌ی ویژه تبلیغات ایجاد کرد. روزنامه ۸ صبح به هدف کمک و حمایت از توسعه مشاغل و تجارت، تبلیغات شما را با هزینه کم‌تر و کیفیت بهتر نشر می‌کند. این روزنامه یک صفحه‌ی ویژه تبلیغاتی را به همین منظور راه‌اندازی کرده است. در این صفحه‌ی ویژه به تناسب استطاعت شما فضا وجود دارد. ما با داشتن تیراژ بلند در نسخه‌ی چاپی و مخاطبان حداکثری در پایگاه‌های مجازی‌مان آماده همکاری با مشاغل و کسب‌وکارهای مختلف هستیم تا تبلیغات شما را با مخاطبان خود به اشتراک بگذاریم.

# بهزاد فرنیچر



Email: behzad.dost@gmail.com | ☎ 0781 700 000

بهزاد فرنیچر کیفیت بهتر

آدرس: چهارراهی بره‌کی، کابل، افغانستان

## مؤسسه نشر واژه



دفتر مرکزی و فروشگاه: ۱ کابل، کارته ۳، چهارراه پل سرخ، مارکت تجاری ملی، منزل پایین، نشر واژه  
فروشگاه: ۲ کابل، پل سوخته، چوک شهید مزاری، مارکت محمدی، نشر واژه  
چاپخانه: کابل، شهرک امید سبز، فاز اول، چاپ واژه، پلاک ۲۲  
۰۷۸۰۷۴۷۴۳۰ - ۰۷۸۰۷۴۷۳۶۷

📍 Vazha.Publication | 📷 NashreVazha | 📧 VazhaPub

## شفاخانه آینه صحت



تخفیف ویژه  
۲۸۰۰۰ افغانی

• کاشت مو طبیعی به روش FUE

کاشت مو یکی از تداوی‌های عمده و اساسی برای طاسی سر است. در این تداوی موها از ساحات عقب سر یعنی قسمت‌هایی که موها قوی‌تر هستند و مساعد به ریزش نیستند گرفته شده و به قسمت جلو سر یعنی جاهای خالی انتقال داده می‌شود. قبلاً هموطنان ما برای اجرای این عملیه مجبور به سفر به خارج از کشور بودند اما فعلاً این عملیه در داخل کشور با مصارف کمتر قابل اجرا است. تیم مرکز جلدی و زیبایی شفاخانه آینه صحت با سرپرستی داکتر پامیر حسین صالحی، داکتر میوند حبیب و داکتر وحیدالله عاشر، با در نظر داشت شرایط اقتصادی هموطنان ما کاشت مو را با کیفیت عالی و تخفیف ویژه انجام می‌دهد.

آدرس: بین چهارراهی پروان دوم و گل سرخ، شفاخانه آینه صحت  
شماره تماس: ۰۷۸۱۲۳۵۰۴۰  
ایمیل آدرس: info@ayenasehat.af



### شرکت خدمات IT برتر تیک

لیست بهترین خدمات ما

- ✓ طراحی وبسایت
- ✓ وب هاستینگ و ثبت دامین
- ✓ طراحی و توسعه دیتابیس
- ✓ ساخت برنامه های موبایل
- ✓ طراحی و پیاده سازی نتورک
- ✓ نصب کامره های امنیتی
- ✓ بازاریابی از طریق شبکه های اجتماعی
- ✓ گرافیک دیزاین (لوگو، بروشور، ویزیت کارت...)
- ✓ سنو (بالا بردن رتبه سایت در صفحه اول گوگل)

+93777690909 | info@bartartech.com

+93787935900 | www.bartartech.com | کوته سنگی، گولایی دواخانه، کابل افغانستان

### مؤسسه خدمات نشر و پخش کتاب دانشگاه

چاپ، نشر و پخش کتاب



آدرس: کابل، کارته چهار، چهارراهی پل سرخ، مارکت تجاری ملی، منزل همکف، انتشارات دانشگاه  
۰۷۸۸۵۷۷۱۸۲ - ۰۷۹۶۷۴۷۴۲

danishgah.pub@gmail.com

## معتبر و باکیفیت

## هاردسک اکسترنال

## انتی ویروس (خانگی + تحت سرور)

## بامیکا

Follow us on

@BamikaSoft & @BamikaHard

ما را دنبال کنید



۳ سال ورتنی تبدیلی  
ADATA  
Silicon Power

ESET  
Kaspersky



www.bamikatech.com

0789945066 - 0799735660

آدرس: چهارراهی پل سرخ، مارکت ملی، منزل اول، نمبر ۱۹

# نامه‌ای به رییس جمهور



♦ وحیدالله وحدت، ولسوال استالاف ولایت کابل

جلالت‌مآب محترم محمد اشرف غنی، رییس جمهور اسلامی افغانستان!  
ضمن تقدیم سلام و احترام، صحت‌مندی و سلامتی شما را از بارگاه الله متعال استدعا دارم و در اجرای امورات کاری برای شما موفقیت مزید خواهانم.

## جلالت‌مآب رییس جمهور!

این جانب وحیدالله وحدت، ولسوال استالاف ولایت کابل، باشنده‌ی اصلی ولایت بغلان هستم. من از طریق پروسه‌ی رقابت آزاد مطابق ماده‌ی ۴ قانون کارکنان خدمات ملکی و ماده‌ی ۵۰ قانون اساسی کشور، بعد از سپری کردن امتحان رقابتی به تاسی از حکم شماره ۱۷۳ مورخ ۱۳۹۸/۱/۱۸ مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان در بست رتبه‌ی دوم به حیث ولسوال استالاف تقرر حاصل کردم و مدت یک‌سال و چند ماه می‌شود که در بست مذکور ایفای وظیفه می‌کنم و وظایف محوله‌ام را با حکم وجدان انجام داده‌ام. در این اواخر اما این جانب در دام دسیسه‌گران و مافیای قدرت افتادم. متأسفانه یکتن از نماینده‌گان مردم کابل در ولسی‌جرگه با استفاده از قدرت و نفوذش که همیشه در امورات اداری ولسوالی استالاف مداخله می‌کند، به‌خاطر تطبیق

خواست‌هایش، برای خود ولسوال شخصی تعیین کرده، به بهانه‌ی این که در ولسوالی استالاف مشکلات امنیتی و اجتماعی به‌وجود آمده است و این مشکلات ناشی از ضعف ولسوال است. در حالی که ولسوالی استالاف یکی از امن‌ترین ولسوالی‌ها در سطح کشور است و در این ولسوالی مشکلات اجتماعی هم وجود ندارد.

بنابراین از طریق والی کابل و ادارات ذی‌ربط، شخصی به‌نام صبوردل را به‌عنوان ولسوال استالاف تعیین کرده و بنده را بدون کدام دلیل موجه برکنار کرده است و وظیفه‌ای را که قانون برایم داده بود، از من گرفته است.

## جلالت‌مآب محترم رییس جمهور!

اگر اسناد موجود باشد، مبنی بر این که من متهم به رشوه‌ستانی، اختلاس و فساد باشم؛ حاضر هستم شخصاً خود را به مراجع عدلی و قضایی تسلیم کنم.

رییس صاحب محترم، شما همیشه در قسمت تأمین عدالت، تطبیق قانون و مبارزه علیه زورگویان، غاصبان زمین و افراد و اشخاص فرصت‌طلب و قانون‌شکن اقدام کرده‌اید، امیدوارم به این موضوع نیز رسیده‌گی کنید.

به نسبت این که در حق من ظلم صورت گرفته است، از مقام محترم خواهان تأمین عدالت هستم. آرزو دارم، ادارات مربوطه را هدایت دهید که در قسمت دفاع از حق قانونی من در این شرایط حساس اقدام کند.

یکبار دیگر از جناب شما خواهش‌مندم که اجازه ندهید که افراد فرصت‌طلب به خاطر تطبیق خواست‌های شخصی‌شان حق قانونی دیگران را تلف کنند.

## ثبت ۱۷۴ مورد تازه ابتلا به کرونا



به این ترتیب، کل بیماران کرونایی در کشور به ۴۲ هزار و ۹۶۲ تن رسیده است. تاکنون یک هزار و ۵۹۵ از بیماران کرونایی در کشور جان باخته و ۳۵ هزار و ۳۶ تن دیگر بهبود یافته‌اند.

شمار بیماران فعال کرونایی در کشور به شش هزار و ۳۳۸ تن رسیده است.

وزارت صحت عامه تاکنون ۱۲۸ هزار و ۴۷۳ نمونه مشکوک به کرونا را بررسی و آزمایش کرده است.

۸صبح، کابل: وزارت صحت عامه اعلام کرد که در یک شبانه‌روز گذشته ۱۷۴ مورد تازه ابتلا به کرونا ثبت شده است.

این نتیجه از آزمایش ۵۹۱ نمونه مشکوک به کرونا به دست آمده است.

وزارت صحت عامه روز جمعه، بیست‌وسوم عقرب با نشر آمار روزانه ابتلا به کرونا، اعلام کرد که

چهار بیمار کووید-۱۹ در کشور جان باخته‌اند. هم‌چنان ۱۲ بیمار کرونایی در ۲۴ ساعت گذشته بهبود یافته‌اند.

## مرکز زبان های خارجی



### برنامه ها

- کورس 3 ماهه زبان انگلیسی ویژه متعلمین
- برنامه درازمدت دیپلوم زبان انگلیسی
- صنوف ویژه محاوره زبان انگلیسی
- برنامه کوتاه مدت زبان انگلیسی
- سرتیفیکت زبان ترکی

### مزایا

- مواد درسی معیاری
- استادان مجرب و مسلکی
- میتود درسی نظری و عملی
- صنوف ویژه حضوری و آنلاین
- صنوف درسی مجهز با تخته های هوشمندو فناوری روز

### پذیرش جریان دارد

0730604040 کارته پروان، بهارستان، ایستگاه برج برق

## نوی عدالت الکتریک

عرضه کننده هر نوع سامان آلات برقی، کیبل جات ایرانی و ترکی  
گروپ های کم مصرف LED گروپ های چارچی و بخاری های برقی  
با قیمت های مناسب در خدمت همشهریان عزیز قرار دارد

پرچون



عمده

آدرس اول: کابل، کوته سنگی شروع پل هوایی جوار هتل آریانا کابل - مرکز تجاری نظیف  
آدرس دوم: کابل، کوته سنگی جوار کوچه حلای سازی - مارکیته چهاردهی وال  
شماره های تماس: 0781776989 - 0744019820 - 0730784449



## مشوره و مساعدت حقوقی رایگان در کلینیک حقوقی پوهنتون رنا

کلینیک حقوقی پوهنتون رنا، افتخار دارد که به افراد بی‌بضاعت طبق مقرره‌ی مساعدت‌های حقوقی، خدمات حقوقی از قبیل مشوره، نوشتن عریضه، صورت دعوی، دفاعیه، اعتراضیه و وکالت در محاکم را، در موضوعات فامیلی، مدنی و جزائی به گونه‌ی مجانی توسط وکلای مدافع با تجربه عرضه می‌نماید. اگر در بخش‌های فوق مشکل حقوقی دارید به کلینیک حقوقی رنا مراجعه نمایید، ساعات کاری در روزهای هفته: از ساعت ۸ صبح الی ۴ عصر (شنبه الی پنجشنبه)

شماره‌ی تماس: 0730578888 آدرس: چهارراهی برهکی، دفتر کلینیک حقوقی پوهنتون رنا

# فهم مشترک از جایگاه زنان در جامعه؛ آن چه باید از گفت و گوهای صلح به دست آید



گفت و گوی شبکه‌ی جامعه‌ی مدنی و حقوق بشر با شهرزاد اکبر  
رئیس کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان

بر این است که طرف‌های مذاکره باید تلاش کنند که اختلافات خود را از راه گفت‌وگو حل کنند؛ زیرا در وضعیت کنونی، کم‌هزینه‌ترین راه حلی که در آن حقوق بشر حفظ شود، ادامه‌ی گفت‌وگوها و به نتیجه رسیدن آن است. ادامه‌ی جنگ و خون‌ریزی، مردم کشور، به‌ویژه غیرنظامیان را متضرر می‌کند، آمار بالای تلفات ملکی، معلولیت‌های ناشی از جنگ و وضعیت بی‌جاشده‌گان در اثر جنگ از عوامل نگرانی در حوزه‌ی حقوق بشر است؛ بنابراین دوام گفت‌وگوهای صلح و به نتیجه رسیدن آن بسیار مهم است؛ البته دوام مذاکرات در حالتی که هیچ تغییری در زنده‌گی روزمره‌ی مردم نیاید و اعتماد شهروندان به روند صلح به دلیل افزایش خشونت‌ها کاسته شود، سودی ندارد. در حال حاضر گفت‌وگوهای صلح از مشروعیت لازم برخوردار نیست و دلیل عمده‌اش این است که این مذاکرات در بیرون از افغانستان اتفاق می‌افتد و جنگ در داخل افغانستان هر روز از مردم قربانی می‌گیرد، خشونت‌های وحشتناک و غیرقابل تصویری اتفاق می‌افتد و جنایات جنگی ادامه دارد. چیزی که می‌تواند امکان کامیابی گفت‌وگوها را افزایش دهد، پایان یافتن خشونت و خون‌ریزی است؛ باید در جریان گفت‌وگوها خشونت توقف یابد و آتش‌بس برقرار شود و برای کاهش خشونت تعهد وجود داشته باشد.

شبکه: به نظر شما دلیل پذیرفته‌نشدن آتش‌بس از سوی طالبان چیست؟  
اکبر: دلیل طالبان برای نپذیرفتن آتش‌بس این است که آنان این مسأله را به عنوان درخواستی از سوی دولت افغانستان تلقی می‌کنند و ممکن است به باور آنان هدف از طرح چنین درخواستی از سوی دولت افغانستان به عنوان مخالف، تضعیف این گروه در مذاکرات باشد؛ اما می‌بینیم که هم‌اکنون عام‌ترین درخواست افغانستان برقراری آتش‌بس است، مردم صرف نظر از این که در کجا زنده‌گی می‌کنند، به کدام زبان حرف می‌زنند، به کدام مذهب باور دارند و چندساله‌اند به صورت واضح خواستار آتش‌بس هستند. این که خواست مشخص مردم از سوی طالبان نادیده گرفته می‌شود، ممکن است چند دلیل داشته باشد؛ یکی این که طالبان خود را در برابر مردم افغانستان پاسخگو نمی‌دانند و دیگر این که دیدگاه آنان را مرجع مشروعیت خود به شمار نمی‌آورند، یک گروه تنها زمانی به خواست مردم تن می‌دهد که از نگاه آنان مشروعیت‌شان از حمایت مردمی بیاید.

شبکه: در این صورت آیا گفت‌وگو با این گروه به جایی خواهد رسید؟  
اکبر: من گزینه‌ی بهتر و کم‌هزینه‌تر از گفت‌وگو سراغ ندارم؛ ولی گفت‌وگو در درازمدت معنادار نیست و فکر می‌کنم اگر ادامه‌ی گفت‌وگو موازی با ادامه‌ی جنگ باشد، این مذاکرات در چند ماه آینده به کلی معنای خود را از دست خواهد داد. گفت‌وگو در شرایطی معنادار می‌شود که از خشونت بکاهد و بدیلی برای خشونت شود، که اگر چنین باشد طبیعی است که همه‌ی ما با آن موافق استیم، ولی اگر هم‌زمان با گفت‌وگوها شاهد خشونت هم باشیم، روشن است که نگرانی‌هایی در رابطه با مشروعیت روند صلح به وجود می‌آید؛ اگر این روند مهم با جنگ هم‌زمان باشد، متأسفانه از مشروعیت آن کاسته می‌شود و نمی‌تواند منجر به صلح شود. بانو اکبر می‌گوید، اگر گفت‌وگوها به همین منوال پیش برود، امیدواری و باور مردم به روند صلح هر روز کمتر می‌شود. وی با اشاره به حملات اخیر به مراکز آموزشی می‌افزاید، باورکردن به گفت‌وگوهای صلح برای مردمی که در محل آموزش مصون نیستند، بسیار دشوار است.

مستندسازی‌اش وجود ندارد.  
شبکه: از آغاز مذاکرات صلح تاکنون چه تغییری در آمار این خشونت‌ها آمده است؟  
اکبر: تاکنون تغییر قابل توجهی به میان نیامده است، به هر حال ما نظر به گزارشی که در آخر سال داریم، می‌توانیم تعداد آمار دوسال را مقایسه کنیم؛ اما یکی از مسایلی که در مجموع متوجه شده‌ایم، این است که پس از امضای توافق‌نامه‌ی صلح بین امریکا و طالبان، ترورهای هدفمند در مقایسه با سال‌های گذشته افزایش یافته است که این یکی از موارد نقض حقوق بشر به حساب می‌آید. متأسفانه در یک سال گذشته چندتن از هم‌کاران ما به شمول یک بانو نیز قربانی این ترورهای هدفمند شده‌اند.

شبکه: به نظر شما با مشارکت طالبان در قدرت وضعیت زنان چگونه خواهد بود؛ از جمله سرنوشت محاکم صحرایی چه خواهد شد؟  
اکبر: وضعیت حقوقی زنان پس از توافق صلح واقعا بسته‌گی به این دارد که در مجموع سرنوشت تمام میکانیسم‌ها و ساختار حقوقی ما در سایه‌ی قانون اساسی چه می‌شود، اگر چه موضوع حقوق زنان موضوع حساس‌تری است؛ ولی در ساختار نیست. افغانستان پیش‌رفت قابل توجهی در زمینه‌ی دسترسی به معلومات و آزادی بیان داشته و قوانین ما از لحاظ حقوقی بسیار بهتر شده است و از جمله قوانین خوب در منطقه به شمار می‌رود. کد جزای ما نسبت به قبل بیش‌تر به قوانین حقوق بشری نزدیک است، یکی از مثال‌ها در این مورد که البته هنوز هم باید روی آن کار صورت بگیرد، جرم‌انگاری معاینات نسایی است، افزون بر این، ساختار حقوقی ما در رابطه با شکنجه بسیار بهتر شده است، بسیاری از مواردی که طالبان در مناطق تحت نفوذشان اعمال می‌کنند، مصداق شکنجه و غیرقابل قبول است. در مجموع سرنوشت زنان در چارچوب بزرگ‌تر که سرنوشت قانون اساسی و ساختار حقوقی ما است، معنا پیدا می‌کند. اگر بحث بین طالبان و حکومت جمهوری اسلامی افغانستان بر سر چگونه‌گی مشارکت در ساختار قدرت باشد، یک بحث متفاوت است؛ ولی اگر بحث در مورد این باشد که در آینده‌ی افغانستان به عنوان یک نظام سیاسی و یک نظام حقوقی چه تغییری می‌آید، عواقبش برای اقلیت‌ها، زنان، رسانه‌ها و ساختار عدلی و قضایی کشور گسترده‌تر است.

شبکه: ارزیابی‌تان از آن چه تاکنون در گفت‌وگوهای صلح گذشته است، چیست؟  
اکبر: گفت‌وگو برای پایان جنگ یک امر نیک است، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان از آغاز مذاکرات صلح از آن استقبال کرده و تأکید ما

افغانستان به نمایندگی از تمام مردم افغانستان وعده می‌دهیم که دختران دیگر ورزش یا کار نکنند یا درس نخوانند، ما این صلاحیت را به آنان واگذار نکرده‌ایم و هیچ حکومتی این صلاحیت را ندارد.

شبکه: اما طالبان بارها به موضوعاتی از جمله تفکیک جنسیتی در مراکز آموزشی اشاره کرده‌اند.  
اکبر: خوب درست است، این دیدگاه آنان است و می‌تواند از طریق میکانیسم‌های حقوقی و قانونی برای آن دادخواهی کنند؛ ولی برای تبدیل شدن یک دیدگاه به قانون یک مکانیسم مشخص وجود دارد و جای این بحث دور میز مذاکرات نیست، مذاکرات جای قانون‌سازی نیست، بلکه برای ختم منازعه و توافق برای گذار از منازعه به صلح ایجاد شده است. موضوعاتی چون ساختار حکومت و تقسیم قدرت سیاسی از مسایل مورد بحث در گفت‌وگوها است. مذاکرات صلح به این دلیل جای بحث در مورد حقوق شهروندان نیست که هیچ تیم مذاکره‌کننده‌ی صلاحیت تغییر قوانین را ندارد. تمام قوانین نتیجه‌ی یک مذاکره بین جامعه و واقعیت جامعه، عالمان دین، فعالان حقوق بشر و گروه‌های مختلف است؛ به این معنی که قانون هیچ‌گاه به صورت مطلق دیدگاه یک جانب نیست و این واقعیت قانون‌سازی در تمام کشورها است. من فکر می‌کنم که حتا فکر کردن به این موضوع و آماده‌گی گرفتن برای این که در مورد حقوق قانونی ما دور میز مذاکره بحث شود، خطرناک است.

شبکه: وضعیت نقض حقوق زنان، از جمله محاکم صحرایی و دیگر خشونت‌ها در مناطق تحت تسلط طالبان چگونه است؟  
اکبر: دسترسی ما به این مناطق برای جمع‌آوری آمار در مورد وضعیت حقوق بشری زنان بسیار کم است. شیوه‌ی جمع‌آوری آمار در کمیسیون برای بررسی خشونت‌ها این است که ما فقط شکایت‌ها را بررسی می‌کنیم، آماری که با شما در میان می‌گذاریم، آمار همه‌شامل خشونت در برابر زنان نیست؛ بلکه مبنی بر شکایت‌هایی است که به ما می‌رسد و در مناطقی که طالبان حضور دارند، زنان امکان این را ندارند که شکایت خود را ثبت کنند، آنان شاید به آسانی به تلفیون و دیگر امکانات ارتباطی هم دسترسی نداشته باشند تا بتوانند از آن طریق مشکلات خود را با ما در میان بگذارند؛ در نتیجه وقتی یک زن در منطقه‌ی تحت نفوذ طالبان مورد خشونت خانوادگی قرار می‌گیرد و آسیب می‌بیند، ما تصویر روشنی از این که پس از آن دقیقاً چه اتفاقی برایش می‌افتد، نداریم. تنها مواردی که ما از آن آگاه می‌شویم، محاکم صحرایی و سنگ‌سار زنان است؛ زیرا این نوع خشونت‌ها خبرساز می‌شود و خبر آن به ما می‌رسد، از این میان سالانه حداقل بین ده تا بیست قضیه را می‌توان مستندسازی کرد؛ اما مواردی هم در اختیار ما هست که امکان

چپستی موضوعات مورد بحث در رابطه با زنان در مذاکرات صلح، از آغاز این گفت‌وگوها تاکنون به یکی از پرسش‌های مهم در میان شهروندان، به‌ویژه زنان تبدیل شده است.

شهرزاد اکبر، رئیس کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان در گفت‌وگویی با شبکه‌ی جامعه‌ی مدنی و حقوق بشر (شبکه) می‌گوید که در مورد زنان آن چه در مذاکرات صلح مهم است این است که هر دو طرف گفت‌وگو به یک فهم مشترک در مورد جایگاه زنان در جامعه برسند. «طالبان باید متوجه واقعی بودن تغییراتی که در افغانستان رخ داده است شوند و دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود در این باره را در میان بگذارند و آزادانه در موردش بحث کنند. فکر می‌کنم این بسیار زیاد مهم است که هر دو طرف مذاکره‌کننده مسایل مهمی چون واقعیت جامعه‌ی افغانستان، تعهدات بین‌المللی که افغانستان در آن عضو است، واقعیت زنده‌گی زنان در جوامع اسلامی و وضعیت قوانین در این جوامع که تنوع فراوانی دارد را به خاطر داشته باشند.»

شبکه: به نظر شما نفس حضور زنان در مذاکرات صلح تأثیری بر رویکرد طالبان نسبت به آنان خواهد گذاشت؟

اکبر: من فکر می‌کنم این موضوع بسیار مهم است؛ به همین دلیل بسیار تأکید می‌شود که زنان بخش مهمی از روند صلح باشند. وقتی شما در داخل اتاق هستید فرصت این که صدای شما شنیده شود، بسیار بیشتر است تا این که شما بیرون از اتاق پشت دروازه باشید، وقتی که داخل اتاق باشید انکار حضور شما بسیار زیاد دشوار است؛ به همین دلیل حضور زنان در این مذاکرات یک قدم خوب است، ولی تعداد آنان ناکافی است. من واقعا این زنان را تحسین می‌کنم و همیشه برایم الهام‌بخش هستند، آنان کار سختی را به عهده گرفته‌اند و فشار بسیار زیادی بر سر آنان است. بدی قضیه این‌جا است که ما تنها از زنان تیم توقع داریم، در حالی که باید از کل اعضای تیم مذاکره‌کننده در رابطه با پرداختن به مسایل حقوقی زنان در این مذاکرات انتظار داشته باشیم. این تنها وظیفه‌ی زنان نیست که به مسایل زنان بپردازند؛ زیرا موضوع حقوق زنان یک مسأله‌ی حقوق بشری است و تمام مردم افغانستان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اگر نیم جمعیت افغانستان به حقوق ابتدایی‌شان دسترسی نداشته باشند، عواقب آن تنها محدود به این نیم جمعیت باقی نخواهد ماند؛ بلکه بر اقتصاد، ثبات سیاسی و رشد کشور و ارتباط آن با جهان تأثیر خواهد گذاشت؛ به همین دلیل هر موضوع حقوقی زنان ربط مستقیم به زنده‌گی تک‌تک ما دارد.

شبکه: برخی به این باورند که اگر طالبان برای توافق صلح برخی محدودیت‌ها را در مورد حقوق زنان مطرح کنند، باید پذیرفته شود، نظر شما در این مورد چیست؟

اکبر: من فکر می‌کنم ما باید اول به دلایل جنگ در افغانستان بپردازیم. دلیل جنگ افغانستان اشتغال یا ورزش زنان نیست. فکر می‌کنم که طالبان هم این را به شکل عمیقی می‌فهمند که موضوع اصلی زنان و حضور آنان در عرصه‌های مختلف نیست؛ بلکه سهم خود این گروه در قدرت سیاسی است، پس چرا باید تاوان آن را دختری که ورزش یا کار می‌کند بپردازد؟ چرا باید او قربانی بدهد؟ در مورد مسایل حقوقی هم باید گفت هیچ گروهی نمی‌تواند برای موضوعات حقوق بشری کل افغانستان تعیین تکلیف یا در مورد آن سازش کند. حکومت حق این را دارد که مثلاً در رابطه با تعیین والی یک ولایت یا وزیر عدلیه از میان طالبان تصمیم بگیرد؛ ولی این حق را ندارد که بگوید ما، تیم جمهوری اسلامی



آسیه حمزه‌ای

نه تنها جامعه امریکایی بل تمام دنیا شگفت‌زده شده است. هشتم اکتوبر ۲۰۲۰ است و روزهای پایانی کارزار انتخاباتی ریاست جمهوری امریکا. معاونان ترمپ و بایدن در یک مناظره تلویزیونی زنده برابر هم قرار می‌گیرند. این جاست که زمینه برای درخشش کاملا هریس فراهم می‌شود و او هوادارانش را متحیر می‌کند. این زن سیاه‌پوست دموکرات که در حقیقت از بستر جامعه برخاسته و خود یک مهاجرزاده است، با قدرت تمام در برابر مایک پنس، معاون باتجربه ترمپ ظاهر می‌شود و حتا به او اجازه نمی‌دهد که در میان صحبت‌هایش فاصله بیندازد. این مناظره تاریخی به شکل گسترده‌ای در شبکه‌های اجتماعی و فرای مرزهای امریکا بازتاب داشته است؛ مناظره‌ای که شاید بیش از همه باعث غرور هندی‌ها و جامائیکایی‌ها شده باشد.

سوم نوامبر ۲۰۲۰ می‌رسد و رقابت نفس‌گیر انتخاباتی میان ترمپ و بایدن آغاز می‌شود. شمارش آرا در ایالت‌های مختلف امریکا گواه بر این است که دموکرات‌ها با اکثریت قاطع آرا پیش‌تاز هستند. همگانی شدن آرا در هر ایالت با واکنش توییتی تند دونالد ترمپ مواجه می‌شود. هرچند ترمپ هنوز حاضر به پذیرش نتیجه انتخابات نیست، اما جو بایدن و کاملا هریس، یار انتخاباتی‌اش این پیروزی را جشن می‌گیرند و جو به عنوان چهل و ششمین رئیس‌جمهور این کشور راهی کاخ سفید می‌شود. رسانه‌های امریکایی اما یکی پس از دیگری کاملا هریس را برگ برنده جو بایدن در انتخابات عنوان می‌کنند؛ زنی قدرتمند و محبوب که نقشی انکارناپذیر در کسب حمایت گروه‌های میانه‌رو و مستقل‌ها و هم‌چنین جذب آرای رنگین‌پوستان امریکا داشته است. حالا هریس به عنوان نخستین زن در تاریخ امریکا به مقام معاونیت ریاست جمهوری رسیده و راهی کاخ سفید می‌شود.

#### اما کاملا کیست؟

آخرین روزهای اکتوبر ۱۹۶۴ است، در اوکلند کالیفرنیا دختری به دنیا می‌آید که قرار است در سن ۵۵ سالگی به عنوان نخستین زن تاریخ‌ساز در امریکا معاون رییس جمهور شود. او که مادرش هندی و پدرش جامائیکایی است، شرایط متفاوت‌تری را در امریکا به عنوان یک زن رنگین‌پوست پیش رو خواهد داشت. مادر و پدرش از جمله مهاجرانی هستند که به هدف ارتقای سطح تحصیلی و علمی به امریکا سفر کرده و ماندنی شدند. پدرش دکترای اقتصاد از دانشگاه برکلی دارد و مادرش محقق علمی حوزه سرطان است. عمر زنده‌گی مشترک

#### شعبه حکیمی

باشنده‌گان شهر چاریکار از تاخیر در ساخت مارکیت زیرزمینی این ولایت شکایت دارند و می‌گویند که کندی کار و کم عرض بودن سرک‌ها سبب شده است که باشنده‌گان پروان با مشکلات جدی‌ای روبه‌رو شوند. به گفته باشنده‌گان، حدود شش ماه از آغاز کار این پروژه می‌گذرد، اما با توجه به کندی محسوس در آن، کار کنند کاری زیرزمینی هنوز پایان نیافته است. مسوولان می‌گویند که روند ساخت این زیرزمینی بار اول به دلیل مشکلات امنیتی و مداخلات زورمندان و بار دوم نیز به دلیل سرازیر شدن سیلاب به تاخیر افتاده است. بر اساس معلومات مقامات محلی، شرکت قراردادی بنابر مشکلاتی که در جریان سرازیر شدن سیلاب‌ها به وجود آمد، از ادامه کار انصراف داده و کار این پروژه با علاقه‌مندی شخص دیگری به پیش رفته است. با این حال، مسوولان در این شرکت قراردادی گفته‌اند که در صورت نیامدن زود هنگام باران، بخش‌هایی از این پروژه را تکمیل می‌کنند. شهرداری چاریکار اما وعده می‌دهد که شاهراه زودتر از مهلت داده شده به شرکت متذکره، بازگشایی خواهد شد و مشکلات مسافران از این ناحیه رفع می‌شود.

هم زمان با ساخت جاده عمومی کابل شمال از دو راهی بگرام تا ولسوالی جبل‌سراج ولایت پروان، قرار است یک مارکیت بزرگ زیرزمینی در قلب شهر چاریکار ساخته شود. با این حال، کندی در ساخت این مارکیت باشنده‌گان پروان را به ستوه آورده است. لعل‌آغا، از دکان‌داران در شهر چاریکار گفت: «داخل شهر را کنده‌اند و می‌گویند که مارکیت می‌سازند، اما حالا کار آن بسیار

# کاملا هریس؛ زن رنگین‌پوستی که دومین فرد قدرتمند امریکاشد

آنها بلند نیست. کاملا هنوز به مکتب نرفته بود که پدر و مادرش از هم جدا شدند. پس از جدایی والدین، او بیشتر با مادر خود «شیامالا گویالان» زنده‌گی می‌کند؛ مادری هندوتبار که محقق پزشکی و فعال اجتماعی است و هریس بارها از او به عنوان بزرگ‌ترین عامل موفقیت خود یاد می‌کند. مادر کاملا هریس با توجه به فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی خود به جامعه سیاه‌پوستان امریکایی نزدیک است و همین بستری برای ورود کاملا و خواهرش مایا به این فضا می‌شود. این نقطه شروعی برای کاملا است که به تدریج واقعیت‌های جامعه امریکا و نگاه جامعه نسبت به سیاه‌پوستان را بیشتر تر درک کند. کاملا در کتابش با نام «حقیقی که در خود نگاه می‌داریم»، نوشته است: «مادرم با توجه به آگاهی کامل از جامعه امریکا تلاش کرد که من و خواهرم را زنان قوی و با اعتمادبنفس بار بیارود. او آگاه بود که در چه جامعه‌ای دو دختر سیاه‌پوست را بزرگ می‌کند.»

شیامالا، مادر هریس مدتی به دانشگاه مک‌گیل کانادا برای تدریس و تحقیق می‌رود و همین سبب می‌شود تا کاملا و خواهرش چند سالی سابقه زنده‌گی در این کشور را نیز داشته باشند. دوران مکتب هریس در مونترال کانادا سپری می‌شود و بعد از پایان دوران مکتب، او که به همراه خانواده به امریکا بازگشته، وارد کالج می‌شود و سپس به دانشگاه هاروارد راه پیدا می‌کند، هارواردی که به زعم کاملا هریس، این دموکرات دواتشه‌ی مدافع حقوق مهاجرین، دوره متفاوتی را برای او رقم می‌زند. پس از ختم دوره چهارساله در هاروارد، او برای ادامه تحصیل در رشته حقوق به دانشگاه هستینگز کالیفرنیا می‌رود و هم‌زمان در دفتر دادگستری منطقه آلامدا مشغول به وظیفه می‌شود؛ دفتری که هریس بخش بیش‌تری از انرژی و وقت خود را در مسیر تعقیب و پی‌گیری دوسیه‌های مرتبط با تجاوز جنسی به کودکان مصرف می‌کند.

تحصیل هریس در رشته حقوق و کار در این زمینه سبب می‌شود آشنایی و تسلط او به قانون بیشتر شود. حالا هریس که روزبه‌روز مدارج قانونی و علمی را یکی پس از دیگری موفقانه پشت سر می‌گذارد، در مسیر مبارزاتی خود نیز گام‌های مطمئن‌تری برمی‌دارد. سال ۲۰۰۳ و او به عنوان دادستان عالی سانفرانسیسکو انتخاب می‌شود. او نخستین زن و هم‌چنان نخستین سیاه‌پوستی است که به عنوان دادستان کل کالیفرنیا در سال ۲۰۱۰ مقرر می‌شود. این بالاترین مقام حقوقی در پرجمعیت‌ترین ایالت امریکا است. هریس تاثیرگذاری خود را در این موقف با مبارزه جدی علیه فساد به رخ دیگران می‌کشد. شاید یکی از پرننگ‌ترین اقداماتش در این دوره، تسویه حساب وام‌های کلان پنج موسسه مالی است که منجر به بازگشت ۲۰ میلیون

دلار در سال شد. او در همین دوران نخستین فردی است که ازدواج همجنس‌گرایان در کالیفرنیا را به رسمیت می‌شناسد. همین روزها است که کاملا هریس در یک مصاحبه تلویزیونی می‌گوید که مادرش همیشه می‌گفت: «می‌دانم به جایی خواهی رسید اما فراموش نکن که شعار تو باید این باشد؛ kamala Harris; For the people».

او در سال ۲۰۱۴ با داگلاس ایمهوف در کالیفرنیا ازدواج می‌کند و مادر دو فرزند او به نام‌های کول و الا می‌شود. نوامبر ۲۰۱۶ است، کاملا هریس سال‌های درخشانی را پشت سر گذاشته و حالا پس از دو دوره دادستانی به عنوان یکی از چهره‌های مطرح و پرنفوذ دموکرات‌ها وارد سنای امریکا می‌شود. او فعالیت‌هایش را با تلاش برای بهبود وضعیت معیشتی طبقه متوسط جامعه، کاهش فشار مالیاتی برای طبقه کارگر و افزایش مالیات برای قطب‌های ثروتمند جامعه، دفاع از حقوق قانونی و اعطای شهروندی به مهاجران آغاز می‌کند. کاملا هم‌چنین در مدت حضورش در کمیته قضایی سنا اقدامات قابل توجهی در راستای دفاع از حقوق شهروندان به ویژه حفاظت از شهروندان فاقد مدرک و تامین عدالت برای تمامی آنها روی دست گرفته، او که خود یک مهاجرزاده است سال‌ها در نهادهای مدافع حقوق مهاجرین کار کرده و در همین سال‌ها است که مسئله مهاجران و اعطای شهروندی به آنها تبدیل به موضوع داغ رسانه‌ای در ایالات متحده می‌شود. هر قدر جمهوری‌خواهان مخالف اعطای شهروندی و خواستار اخراج مهاجران هستند، دموکرات‌هایی چون کاملا هریس و اواما برای موافقت با اعطای شهروندی مبارزه می‌کنند.

جنوری ۲۰۱۹ و کاملا هریس که پای در رقابت‌های انتخاباتی ریاست‌جمهوری می‌گذارد. او برای نخستین بار در جریان یک برنامه تلویزیونی زنده در امریکا اعلان می‌کند که می‌خواهد در انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۰ نامزد شود. هر چند در مدتی کوتاه حمایت‌های زیادی را جلب می‌کند و حتا در چندین مناظره مقابل جو بایدن قرار می‌گیرد، اما در دسامبر ۲۰۱۹ از انصراف خود خبر می‌دهد. او چند ماه بعد دوباره وارد رقابت‌های انتخاباتی شد، اما نه به عنوان نامزد ریاست‌جمهوری، بل که در مقام یار انتخاباتی جو بایدن و معاون. او تلاش می‌کند تا این‌بار یک چهره دموکرات راهی کاخ سفید شود. هریس در حقیقت نخستین زن سیاه‌پوست و از نژاد آسیای جنوبی است که توسط یک حزب مهم امریکا برای چنین جایگاه استراتژیک معرفی شده است. او در مصاحبه با واشنگتن پست می‌گوید که «همواره به عنوان یک زن سیاه‌پوست توانمند اعتماد به نفس دارد به این دلیل که رنگ پوست و ریشه فامیلی نباید باعث پیشرفت و یا محدودیت یک فرد شود.»



**دوران مکتب هریس در مونترال کانادا سپری می‌شود و بعد از پایان دوران مکتب، او که به همراه خانواده به امریکا بازگشته، وارد کالج می‌شود و سپس به دانشگاه هاروارد راه پیدا می‌کند.**

کاملا در جریان کارزارهای انتخاباتی ریاست جمهوری ۲۰۲۰ حکومت ترمپ را متهم به نژادپرستی ساختاری می‌کند و از نابرابری‌ها در آموزش و فناوری، بهداشت و درمان، مسکن، امنیت شغلی و حمل و نقل یاد می‌کند. هریس هم‌چنین در حمایت از بایدن در یکی از سخنرانی‌های انتخاباتی خود می‌گوید: «چه میراثی برای شخصیتی چون جو بهتر از اینکه وی جسارت داشت تا یکی از اساسی‌ترین موانع موجود در امریکا را بشکند و یک زن را به عنوان معاون رئیس جمهور خود انتخاب کند.»

دموکرات‌ها پیروز انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ می‌شوند و کاملا هریس در همان لحظه در حساب رسمی توییت خود می‌نویسد: «کارهای زیادی پیش‌رو داریم که باید شروع کنیم»، هر چند در جریان کارزار انتخاباتی صحبت‌های زیاد و جزیی در رابطه با سیاست‌ها و برنامه‌های آنان در مورد افغانستان مورد بحث قرار نگرفت، اما خوش‌بینی‌ها در میان مردم افغانستان نسبت به انتخاب بایدن بیش‌تر است. زنان افغان هم‌چنین با انتخاب کاملا هریس امیدواری بیشتری به حمایت ایالات متحده امریکا از زنان افغانستان و دستاوردهای دو دهه اخیر آنان در دوران پساطالبان پیدا کرده‌اند.

هریس، این زن سیاه‌پوست محبوب بارها عنوان کرده که می‌تواند از کسانی که در امریکا در حاشیه قرار گرفته‌اند، به خوبی نماینده‌گی کند. حال باید دید این سیاست‌مدار زن هندی - جامائیکایی در راه کاخ سفید تا چه میزان به تعهدات خود پای‌بند می‌ماند.

## تاخیر در ساخت مارکیت زیرزمینی چاریکار؛

# مسافران شمال و باشنده‌گان پروان به ستوه آمده‌اند

عدلی و قضایی معرفی خواهد کرد.

#### سرازیر شدن سیلاب ساخت مارکیت زیرزمینی را به تاخیر انداخت

پس از سرازیر شدن سیلاب‌ها در مرکز ولایت پروان، ساحه کندن کاری شده با رسوبات سیلاب‌ها پُر شده بود. این موضوع سبب شد که کار ساخت زیرزمینی برای دومین بار متوقف شود. با این حال اما به تازگی ادامه کار این پروژه از سر گرفته شده است. خواجه روح‌الله صدیقی، شهردار چاریکار در صحبت با روزنامه ۸صبح گفت که سیلاب‌های مدهش شهر چاریکار ضربه محکم اقتصادی را به شرکت باسپ ولید بلخیان وارد کرده است. به گفته وی، این موضوع سبب شده است که رهبری پیشین این شرکت از ادامه کار پروژه منصرف شود. آقای صدیقی اما افزود که پس از تلاش‌های شهرداری چاریکار، رهبری جدید شرکت باسپ ولید بلخیان برای ادامه این پروژه علاقه‌مند شده و اکنون کار عملی در ساحه آغاز شده است. روح‌الله صدیقی گفت که برای این شرکت ۲۰ ماه زمان داده شده است که کار این پروژه را تکمیل کند. شهردار چاریکار در مورد مشکلات ترانزیت ناشی از

کار ساخت این زیرزمینی، گفت که شاهراه زودتر از مهلت داده شده به این شرکت بازگشایی خواهد شد و مشکلات مسافران از این ناحیه برطرف می‌شود. وی افزود بر این تصریح کرد، پروژه انتقال آب آشامیدنی برای باشنده‌گان شهر چاریکار از دره اورتی سالنگ نیز دیگر پروژه نیمه‌تمام است که کار آن به دلیل مشکلات متوقف شده است. با این همه نصیراحمد، رییس جدید شرکت باسپ ولید بلخیان می‌گوید اگر زمستان برایشان فرصت داده شود و برف و باران زودتر نیاید، این شرکت بخش‌هایی از ساختمان مارکیت را تا آخر سال جاری تکمیل می‌کند. گفتنی است که کار این مارکیت به گونه رسمی در اوایل ماه جوزای سال جاری در ساحه چهارراهی مقاومت شهر چاریکار، از مسیر جاده عمومی کابل-شمال آغاز شده است. به گفته مسوولان، قرار است ۲۵۰ دکان در مساحت شش هزار و ۵۱ متر مربع ساخته شود. مسیر جاده کابل-شمال که ۱۴ ولایت را به پایتخت وصل میکند، در حال حاضر به سرک فرعی در قسمت بالایی شهر چاریکار انتقال پیدا کرده است. با این حال اما کم عرض بودن سرک و توقف در کار این مارکیت سبب شده است که مردم مشکلات گسترده‌ای روبه‌رو شوند.





جلال محسنی بیهشتی، پژوهشگر و خبرنگار  
بخش دوم

### احزاب در افغانستان

احزاب سیاسی در تاریخ کشور ما فراز و نشیب‌های زیادی داشته است. نطفه‌های اولیه‌ی حزب سیاسی صد سال پیش، یعنی در دوره‌ی امانی انعقاد یافت و جنبش مشروطیت و تأسیس حلقه‌هایی به نام «جوانان افغان» و غیره - چنانچه مرحوم غبار در کتاب «افغانستان در مسیر تاریخ» و مرحوم فرهنگ در کتاب «افغانستان در پنج قرن اخیر» یاد کرده‌اند، نخستین حرکت‌های حزبی در کشور ما است که می‌توان آنرا نقطه‌ی آغاز و هسته‌های اولیه‌ی رویش احزاب سیاسی در افغانستان تلقی کرد. اما در سه مقطع از تاریخ سیاسی ما، احزاب به شکل انبوه تأسیس شده و در تحولات سیاسی تبارز چشم‌گیری داشته است:

- در دهه‌ی دموکراسی از ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۲ که چندین حزب چپ و راست و اسلامی و غیراسلامی تأسیس شد.

- در دوره‌ی جهاد نیز ده‌ها حزب و گروه سیاسی تأسیس شد.

- در دوره‌ی جدید، بعد از سقوط طالبان و آغاز دوره‌ی موقت و انتقالی که تاکنون مطابق به احکام قانون اساسی و قانون احزاب حداقل ۸۱ حزب سیاسی در وزارت عدلیه ثبت شده است.

مطالعه‌ی این سه دوره‌ی تاریخی نشان می‌دهد که احزاب سیاسی در افغانستان با این‌که یک پیشینه‌ی طولانی و پر فراز و فرودی دارد؛ اما از نظر تجربه، عبرت‌آموزی و پخته‌گی هنوز هم در آغاز راه است و زمان زیادی می‌طلبد تا در مقایسه با سایر کشورها از نظر تجربه‌ی حزبی به یک مرحله‌ی نرمال و نظام‌مند برسیم و از آسیب‌ها و آفت‌هایی که در چند دهه‌ی اخیر گرفتار شدیم، مصونیت پیدا کنیم. (<https://www.vpo.gov.af>)

حزب، زمانی می‌تواند خیلی موثر واقع شود که ما به یک پخته‌گی سیاسی رسیده باشیم و از مرحله‌ی نیمه‌متمدن‌بودن به درجه‌ی تعالی متمدن‌بودن قدم گذاشته باشیم. اکنون ما در حال گذار هستیم، با

# احزاب مغلوب و ضرورت شکل‌گیری روند غالب

وصف انواع تهاجمات فرهنگی، جنگ‌های روانی و استخباراتی، تعدد احزاب ما را به پرتگاه عظیم سیاسی و به باتلاق نفاق می‌کشاند. در افغانستان جوان و امروزی، بیش‌تر از قبل نیاز به شکل‌گیری یک روند همه‌شمول و قدرت‌مند احساس می‌شود تا مردم ما را از احزاب میراثی و قومی نجات دهد.

### سدهای عظیمی که مانع رشد احزاب موجود شده است:

#### ۱. ساختار احزاب

احزاب در افغانستان از یک نظام منسجم، پیش‌رفته، دموکراتیک و قوی، سامان نیافته است. اکثر آنان بر مبنای رقابت‌های خودگرایانه‌ی ایدئولوژیکی، سکتاریستی، قبیله‌ی و... به وجود آمده است. عوامل متعدد اجتماعی، سیاسی و فرهنگی در تکثر و توسعه‌ی آن‌ها نقش داشته است؛ همان‌گونه که در اضمحلال برخی آن‌ها نیز بدون دخل و تأثیر نبوده است. احزاب جدید که در ظاهر با شعارهای آزادی، برابری، دموکراسی و وحدت ملی توجه جامعه را به خود معطوف ساخته است، در میدان عمل خلاف آنرا به اثبات رسانده است. تناقض آشکار میان گفته و عمل، اعتماد مردم را از احزاب سلب کرده و باعث شده است تا احزاب نتوانند به‌عنوان تمثیل‌کننده‌ی قدرت مردم در فرهنگ سیاسی جامعه راه باز کنند.

#### ۲. بحران رهبری

هر تشکیلی شناس‌نامه‌اش را از رهبریت، اعضای فنی و مدیران خود بازیافت می‌کند. قوام هر حزبی، بر پایه‌ی حرکت و تلاش صادقانه، مدیریت و زیرکی رهبران آن استوار است. ضعف مدیریت، همیشه به فروپاشی جریان‌های رهبری‌شونده منجر شده است. افغانستان یکی از مراکز بحران رهبری، خصوصاً طی دوونیم دهه‌ی اخیر به شمار می‌رود. سازمان‌های مختلف قدرت به وجود آمد؛ ولی پس از اندک‌زمانی از هم گسسته و از بین رفت. دلیل عمده‌ی این فروپاشی‌ها را باید در همین بحران رهبری جست‌وجو کرد؛ زیرا رهبریت در احزاب برخاسته از حوادث و رخدادهایی

بوده که در جریان زمان اتفاق افتاده است. تجربیات سیاسی آن‌ها تنها از همین راه عاید آنان شده است و این بحران هنوز هم ادامه دارد. زمام‌داران سیاسی تاکنون در چارچوب تنگ فکری و ایدئولوژیکی خودشان زنده‌گی می‌کنند؛ توسعه‌ی سیاسی، مدیریت در حوزه‌ی کلان جغرافیایی مملکت را تجربه نکرده‌اند و هنوز به این مهم دست نیافته‌اند که چگونه می‌توان مملکت را به سمت دموکراتیزه‌شدن جهت داد و با برنامه‌های اقتصادی مناسب، رفاه اجتماعی را تأمین کرد.

#### ۳. عدم برگزاری انتخابات در سطح رهبری

حزب قدرت‌مند، باید طرز‌العمل مشخصی برای انتخاب رهبر و اعضای برجسته‌ی حزب داشته باشد. چنانچه شاهد هستیم، احزاب افغانستان سال‌ها است که انتخابات حزبی را برای تعیین رهبر و اعضای سطح رهبری حزب اصلاً تجربه نکرده است. گویا این اصل را به کلی فراموش کرده و می‌خواهد که اذهان عامه و پیروان محدودشان را به انحراف بکشاند و به میراثی‌شدن احزاب ادامه دهد. تفاوت صریح بین قدرت مطلقه‌ی شاهی و احزاب دموکراتیک وجود دارد و باید به این تفاوت‌ها حرمت گذاشته شود. نباید اعضای رهبری حزب به اساس روابط نزدیک با رهبر انتخاب شوند؛ بلکه انتخابات، از مشروع‌ترین نوع تعیینات است.

#### ۴. مشکل مشروعیت

چنان‌که اشاره شد، احزاب مشروعیتش را از مردم کسب می‌کنند. چرا که قدرت سیاسی مردم در چهره‌ی احزاب تمثیل می‌یابد. نهادها و گروه‌های سیاسی مظهر اراده‌ی سیاسی مردم است، مردم با وجود احزاب منافع خود را پاس‌شده می‌انگارند؛ اما در افغانستان این امر کم‌تر مدنظر نظر است، چه این‌که رابطه‌ی نهادها و مردم غالباً در تقابل قرار داشته و هر حزبی، خود حکومتی بوده است که برای دوام حیات سیاسی‌اش، از مردم به‌عنوان ابزار استفاده کرده است. در هر حادثه‌ای تنها مردم زیان‌ها را متحمل شده‌اند. گاهی هم اگر دیده می‌شود که احزاب، خود را مدافع

حقوق مردم به حساب می‌آورد، جز توجیه ناعادلانه و ادعای صرف نمی‌توان برای آن مفهوم عینی را دست و پا کرد. هیچ حزبی را نمی‌توان یافت که پشتیبانی اکثریت جامعه را از هر ملیت و لسان به همراه داشته باشد؛ چرا که هنوز احزاب در فضای مشخص سیاسی و ایدئولوژیکی نفس می‌کشند و هر گز نتوانسته است که حصارهای موجود را بشکند و به نهادهای ملی وحدت‌گرا تبدیل شود.

#### ۵. عدم مشخص‌بودن منابع مالی

یکی از دلایلی که خیلی از روشن‌فکران را از احزاب دور کرده‌امی‌کند، عدم مشخص‌بودن منابع مالی احزاب است. باید برای مردم و جامعه روشن باشد که احزاب منابع مالی و امکاناتش را از کجا و از چه طریق تأمین می‌کند. اهل فکر، نمی‌توانند که نفهمیده خودشان را در غرقاب سیاست بیندازند و حلقه‌ی نوکری به گوش بیاویزند. حتا این مشخص‌نبودن ممکن عامل سوء برداشت‌ها نیز شود، ممکن افراد جامعه فکر کنند که این حزب، به‌نفع حکومت‌های بیگانه فعالیت می‌کند و از جانب بیگانه‌گان اکمال می‌شود.

#### ۶. فقدان روحیه‌ی هم‌پذیری

در درون احزاب به‌ظاهر متحد، فقدان روحیه‌ی هم‌پذیری موج می‌زند. این فقدان کلان عامل تعدد احزاب شده است. تعدد عامل ضعف و کوچک‌ترشدن احزاب است، انشعاب عامل تفرقه است، تفرقه مادر تعصب است و تعصب سد کلان رشد و ترقی جمعی است.

امریکا یکی از کشورهای است که در عین پخته‌گی سیاسی کم‌ترین حزب را دارا است. این کم‌بودن، نشانه‌ی ضعف سیاسی‌شان نه؛ بلکه هویداگر پخته‌گی سیاسی، قدرت روحیه‌ی هم‌پذیری و اندیشه‌ی بلندشان است. ما باید از کشورهای متمدن در عرصه‌ی سیاست درس گرفته باشیم، سیاست را از دایره‌ی سنتی به دایره‌ی علمی بکشانیم و از میراثی‌بودن/شدن‌اش جلوگیری کنیم. تعدد احزاب و رهبران خودخوانده عامل نفاق است، نه اتفاق.

ادامه دارد...

## حمله بر سینما پارک؛

# اقدامی برای منحرف کردن افکار عمومی



حبیب حیدرآده

در هفته‌های اخیر، کابل و ولایت‌های دیگر کشور گواه خونین‌ترین رویدادهای انسانی بود. حمله بر آموزشگاه کوثر، حمله‌ی مرگ‌بار بر دانشگاه کابل، حمله بر یما سیاوش و کشته‌شدن الیاس داعی از خبرنگاران محلی در ولایت هلمند، تکان‌دهنده‌ترین رویدادهای امسال بود. حملات بزرگ بر مکان‌های آکادمیک و چهره‌های شناخته‌شده به حدی زیاد شده است که زدنی، اختطاف، سرقت‌های مسلحانه در کابل، رهنزی طالبان در شاهراه‌ها و فساد گسترده در درون حکومت به کلی از یاد مردم رفته است. حمله بر دانشگاه کابل نه تنها مردم افغانستان، بلکه جهان را تکان داد. با آن‌که روزها از حمله بر آموزشگاه کوثر، دانشگاه کابل، حمله بر یما سیاوش و حمله‌ی خونبار طالبان بالای ارتش در ولایت تخار می‌گذرد؛ اما هنوز هم حکومت اقدام به حملات تلافی‌جویانه نکرده و در مورد ترورهای اخیر به سر نخ روشنی دست نیافته است. حمله بر دانشگاه کابل، آموزشگاه کوثر و یما سیاوش، افکار عمومی را علیه حکومت شورانده بود. پس از این حملات مردم به

وضع‌ی شبیه به وضع بی‌حکومتی مواجه شدند؛ زیرا این حملات، ناکامی بزرگ حوزه‌ی جمهوری را در قبال مردم و خود‌جمهوریت نشان می‌دهد. چون که مسوولان امنیتی کشور در پیش‌گیری و مهار هیچ یک از حملات و رویدادهای خونین هفته‌های اخیر کشور موفق نشدند. افزون بر این، تا هنوز هیچ‌گونه نتیجه‌ی بررسی و حرکت تلافی‌جویانه از سوی حکومت علیه دشمنان مردم افغانستان اعلام نشده است.

در وضعیت کنونی، مردم با دو مهاجم (طالبان و جمهوری) مواجه هستند. پس از حمله‌ی طالبان بر دانشگاه کابل و یما سیاوش، جمهوری به سینما پارک حمله کرد. اغلب فرهنگیان، آوازخوانان و سینماگران کشور در برابر تصمیم حکومت مبنی بر تخریب سینما پارک ایستادند. وزیر اطلاعات و فرهنگ کشور در صفحه‌ی فیس‌بوکش با تخریب سینما پارک مخالفت کرد. هم‌چنان مشاور فرهنگی رییس‌جمهور غنی نیز به نحوی در حمایت از معترضان موضع گرفت؛ اما سر و صداها و اعتراض فرهنگیان کشور برای نگه‌داری سینما پارک بی‌نتیجه ماند و سینما پارک به دستور امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری ویران و برای همیشه نابود شد. معاون اول ریاست جمهوری حرف مردم را به دو سکه نخرید. طالبان و تروریستان بر

دانشگاه کابل، آموزشگاه کوثر، یما سیاوش و بالای دیگر بخش‌های جامعه حمله کردند و می‌کنند و جمهوری بر سینما پارک که نماد فرهنگ و هنر کشور بود.

امرالله صالح یک تنه علیه خواست و اعتراض فرهنگیان کشور ایستاد. معاون اول ریاست جمهوری حرف و ملاحظه‌ی هیچ‌یک از فرهنگیان کشور را جدی نگرفت و به هیچ‌یک از آنان توجه نکرد. اما هدف اساسی امرالله صالح از تخریب سینما پارک، منحرف کردن اذهان عمومی بود. جمهوری و مقامات ارشد حکومت به دلیل سهل‌انگاری، غفلت و وظیفوی و ناکامی بزرگ‌شان در برابر تروریستان، زیر فشار افکار عمومی جامعه قرار گرفته بودند. حمله بر دانشگاه کابل و یما سیاوش بیزاری عمومی و نفرت عمومی جامعه را علیه جمهوری شکل داده بود؛ اما با تخریب سینما پارک، افکار عمومی و شبکه‌های اجتماعی به طرف سینما پارک متمرکز شد. درگیرشدن فعالان اجتماعی و فرهنگیان با تخریب سینما پارک، بحث و قصه‌ی فاجعه‌ی مرگ‌بار کابل و حمله بر یما سیاوش را به حاشیه برد و در نتیجه حوزه‌ی جمهوری را از زیر فشار افکار عمومی و رسانه‌ها بیرون ساخت.

در روزهای اخیر، جمهوری و ارگ ریاست جمهوری

که خانه‌ی عزت مردم افغانستان به آن گفته می‌شود، به وزارت تحصیلات عالی کشور هدایت داده است که در تمام پایان‌نامه‌های تحصیلی از «ادبیات اصیل افغانی» استفاده شود. طرح استفاده از «فرهنگ اصیل افغانی» طرفند دیگری برای منحرف کردن افکار عمومی و به حاشیه‌بردن و فراموش کردن فاجعه‌ی کابل و حمله بر یما سیاوش و همکاران او است. حملات اخیر و ناکامی‌های بزرگ و پی در پی جمهوری، جمهوری را در انتظار عمومی بی‌ماهیت ساخته است و برای همین مقامات حکومت سعی می‌کنند با راه‌اندازی برنامه‌های بیهوده، بی‌ربط و غیرملی اذهان عمومی را منحرف کنند. در رأس این قهرمان‌بازی‌ها، قهرمان جمهوری (امرالله صالح) قرار دارد. درست است که مردم هنوز علیه حکومت قیام نکرده‌اند؛ ولی واقعیت را می‌دانند. مردم می‌دانند که جمهوری فقط کمیته‌ی سرمایه‌داران و سرمایه‌اندوزان کشور است. تمام تلاش‌ها در درون جمهوری برای این است که سود بیش‌تر و قدرت بیش‌تر کمایی و ذخیره شود. تمام سعی مقامات جمهوری برای نگه‌داشتن منافع یک کمیته‌ی خاص (کمیته‌ی سرمایه‌داران و قدرت‌مندان) و وابسته‌گان این کمیته‌ی شوم است. بخش عظیم سیه‌روزی، آواره‌گی، فقر و ناامنی کشور به همین کمیته‌ی نامیمون بر می‌گردد. این کمیته هیچ تعهدی در قبال مردم، تمامیت ارضی و منافع ملی کشور ندارد و برای همین، با گذشت هر روز افغانستان از حیطة‌ی صلاحیت این کمیته خارج می‌شود.

دبیر بخش ویدیو: خیرنگاران:



روایت دیروز، آینه امروز، نوید فردا

صاحب امتیاز: سنجر سهیل sanjarsohail@yahoo.com  
مدیرمسئول: مجیب مهرداد mujib\_mehrdad@yahoo.com  
سر‌دبیر: خلیل اسیر 8am.daily@gmail.com  
دبیر گزارش‌ها: حبیب بهش  
دبیر بخش خبر: علی شاه حقمیل  
دبیر رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت

Publisher: Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com  
Editor-in-Chief: Mujib Mehrdad mujib\_mehrdad@yahoo.com  
Facebook.com/8am.af  
Youtube.com/HashteSubhdaily  
Twitter.com/@Hashtesubhdaily  
instagram.com/8am.af\_official  
www.8am.af

محمدنصیر کاوشگر  
عبدالاحمد حسینی، محمدحسین نیک‌خواه، خلیل رسولی، هما همتا، الیاس طاهری، زهرا عطایی، احمدشاه شاداب، حفیظ علی خیل، توفان عمری، شعیب حکیمی، پرویز کامروز  
علی نظری، س. نوین  
رضا مرادی  
Shaparsepehr@gmail.com ۰۷۸۸۷۸۷۹۹ - ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰  
صندوق پستی ۰۳۸-۰۲۵، پسته‌خانه مرکزی، کابل، افغانستان  
تایمنی، کابل، افغانستان  
۸صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه ۸صبح است. سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

### حساب جاری برای انجوها

عزیزی بانک محصول ویژه ی را برای انجوها با طیف وسیع امتیازات طراحی نموده است. هدف طراحی حساب جاری انجوها داشتن سیستم جداگانه برای معاملات انجوها. خدمات عالی و ممتاز و همچنان منیر ارتباطی برای مدیریت بهتر ارتباطات با این سکتور عده میباشد. حساب منگور به چهار نوع اسمار: افغنی، ادر، ایورو، لیون، انگلیسی افتتاح میشود. برای معلومات بیشتر به شماره 1515/0093791801515 به تماس شوید و یا هم به نزدیکترین نمایندگی عزیزی بانک مراجعه کنید

www.azizbank.af 1515



## نسل سوخته؛

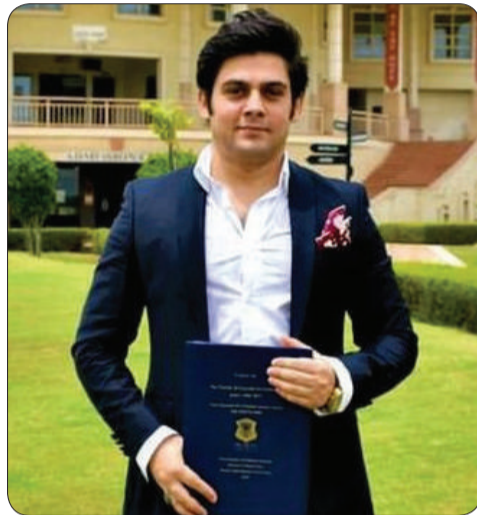
# روایت گر قصه‌ی سیاووشان

روینا شهابی

با آن که پس از گذشت شش روز، هنوز هم جسارت نوشتن در مورد آن شبیه‌ی نحس را در خود نمی‌یابم؛ اما به دلیل این که روایت‌گری خالص و احساس دریافت ماتم در ذهنم دست‌کاری نشود، ناگزیرم از مکتوب کردن تلخ‌ترین لحظاتی که قسمتی از زنده‌گی و تاریخ همه‌ی ما است، امتناع نکنم - تا حکایت نسل من در حافظه‌های شفاهی دست‌خوش محوشدن نشود و ثبت آن رنج‌های وحشتناک و بی‌شمار نسل سوخته را بعدها در اذهان فرزندان و نواهدگان ما زنده نگه دارد - تا آنان بدانند که میراث‌دار پدران و مادرانی هستند که سالیان سال، هر لحظه از زنده‌گی‌شان را با غم و اندوه، کشته‌شدن و از دست‌دادن‌های مکرر عزیزان‌شان سپری کرده‌اند.

دو هفته است که بی‌قراری و اضطراب عجیبی دارم؛ دلیل این بی‌قراری را نمی‌دانم. از شدت درد معده به‌خاطر اضطراب، روزها است که غذا خوردن، بزرگ‌ترین چالش من شده است؛ به محض خوردن غذا، درد معده‌ام اوج می‌گیرد و تا دوا استفاده نکنم، آرام نمی‌گیرم.

ساعت ۶:۳۰ صبح روز شنبه، هفدهم ماه عقرب است؛ ماه که برای من مانند نامش خاصیت گزنده‌گی و درد دارد. چند شب بی در پی است که خواب‌های پریشان و آشفته می‌بینم و این روزها به دلیل شنیدن خبرهای ناخوشایند کابل، به‌خصوص خبر حمله‌ی وحشیانه‌ی تروریستان خون‌آشام به دانشگاه کابل، هیچ حس خوب در خود نمی‌یابم. تنها محرکی که مرا وادار به تکاپوی روزانه می‌کند؛ باور لجوجانه‌ام به مبارزه تا آخرین نفس است و گاه فکر می‌کنم که چقدر پوستم ضخیم و قلبم آهن‌صفت شد در این شهر. مثل صبح هر روز، تیتیر چند روزنامه را دیدم. ساعت ۷ شده بود، موبایل را روی میز اتاق گذاشتم و برای شستن صورتم بیرون رفتم. مشغول آماده‌شدن بودم که اینسه شهید چندبار زنگ زده بود؛ اما دور بودم و صدای زنگ موبایل را نشنیدم. آماده شده‌ام. موبایل را هیچ ندیده‌ام، به زمان بیرون رفتنم از خانه چیزی نمانده است که مرجانه سراسیمه از جایش بلند می‌شود و می‌گوید: «رویینا اینس زنگ زده ...» می‌گویم چه می‌گوید؟ می‌گوید: «در شبکه‌های اجتماعی نوشته که در مکروریان چهارم انفجار شده ...» من فوراً



بالای آن چه زره‌زره با تمام سلول‌های وجودش حس کرده است، قیچی کند و کنار بگذارد تا بتواند آن دریافت سترگ و درشت و استوار و ضخیم را در اندازه‌ی این حجم مختصر بیانی، جای دهد و بدیهی است که آن چه با ابزار کلمه قالب و پیشکش می‌کند، هرگز تمام آن چه نیست که دریافت کرده و با تمام عظمت و تلخی‌اش جزو تجارب آدمی شده است.

مرگ ناپهنگام و اندوه‌بار «یما سیاووش»، خبرنگار چیره‌دست و گرداننده‌ی پر آوازه و محبوب برنامه‌های سیاسی، به یقین یکی از برجسته‌ترین نمادهای معاصر «قربانیان جنگ» در حوزه‌ی رسانه‌های کشور خواهد بود. او انسان متواضع، فاقد غرور و شهرت‌طلبی و خبرنگار زبردست و کم‌نظیری بود که حفظ ارزش‌های انسانی و اجتماعی برایش اولویت داشت و تمام برنامه‌های زنده‌گی کاری و شخصی‌اش را در راستای همین اولویت، تدوین می‌کرد. او را از زمان کار مشترک در طلوع نیوز، از نزدیک می‌شناختم. سال‌ها در اتاق برنامه‌های سیاسی طلوع نیوز با هم کار کردیم و هرگاه که تهیه‌کننده‌ی برنامه‌ی فراخبر به سفر می‌رفت، از طرف شبکه، من برای مدتی مسوولیت تهیه‌کننده‌ی فراخبر را عهده‌دار می‌شدم. دوست و هم‌کار

می‌گویم خدایا رحم کن به خانواده‌ها، کسی دوباره داغ نبیند. مرجان وحشت‌زده و رنگ‌پریده می‌گوید: «روینا! می‌گن یما شهید شده». من با حالت آشفته و عصبی می‌گویم: «تو نمی‌دانی در مورد سلبریتی‌ها همیشه این طور شایعات، جالب است و لایک دارد؟». می‌گویم: بعضی‌ها از شرایط استفاده و لایک جمع می‌کنند. می‌گوید: «تو یک بار به بکتاش زنگ بزنی». موبایلم را بر می‌دارم، می‌بینم که در تمام گروه‌های واتس‌آپ خبرنگاران، خبری نشر شده است که برای من اصلاً قابل فهم نیست. حس مرموز و عجیبی در چندصدم ثانیه به تمام وجودم رخنه و از قسمت بالایی مغز تا انتهای انگشتانم را تسخیر می‌کند. به بکتاش زنگ می‌زنم، جواب نمی‌دهد. دوباره و دوباره زنگ می‌زنم، جوابی دریافت نمی‌کنم. شماره‌ی یما را می‌گیرم، خاموش است و جانم شروع به لرزیدن می‌کند. صدای به هم خوردن دندان‌هایم را می‌شنوم. با خود می‌گویم امکان ندارد، روینا دروغ است مبدا بترسی. شاید بکتاش از موبایلش دور است و یما دفتر نرفته و شاید خواب است. کنترل بر ذهن و حواسم را از دست داده‌ام. دهانم دچار خشکی و طعم تلخی شده و اضطرابی بر من مستولی گشته است. این حس در همین چند لحظه ضربان قلبم را تا جایی که امکان دارد، بالا برده است؛ طوری که صدای قلبم را می‌شنوم و جملات غیرارادی را با خود تکرار می‌کنم. دستم به شدت می‌لرزد و باز با صد دلپره و تنها به امید شنیدن یک خبر خوب، به بکتاش زنگ می‌زنم. موبایل را جواب می‌دهد و فقط سه کلمه می‌گوید: «یما شهید شده». صدای بکتاش تیر خلاص است؛ اما من نمی‌خواهم تسلیم هیولای ترسناک مصیبت شوم. نمی‌خواهم هیولای مصیبت فاتحانه بر قلمرو تن من، تاج ظفر بر سر نهد. حال بدم، به شوکی که تاکنون تجربه نکرده‌ام تبدیل می‌شود و ذهنم تمام‌قد در برابر هجوم این شوک با سپر انکار و نابوری ایستاده‌گی می‌کند.

از نظر من، گاهی کلمات به هیچ‌وجه قدرت بازتاب یا روایت‌گری غم‌های استثنایی را ندارد. انسان وقتی می‌خواهد اندوه‌های بکر و ناب را در قالبی از واژه‌های آموخته‌شده‌ی متداول و معمول سر و سامان دهد، آن گاه بهتر از هر زمانی در می‌یابد که چقدر این بستر و این قالب، تنگ، محصور و فشرده است. آن قدر که آدم باید از سر و ته و میان و

## سینما پارک دیگر نمی‌گیرد

کل‌نور بهمن

**در دهه‌ی شصت خورشیدی، رفتن به سینما نوعی فضیلت محسوب می‌شد. افراد درس‌خوانده و اهل دانش و هنر تماشاچیان اصلی سینما و تیاتر بودند. کابل‌نداری هیچ روزی خالی از نمایش و تماشاگر نبود. هنر به‌ویژه هنر هفتم در آن روزگار مرتبه و حرمتی داشت و سینما و تیاتر مانند کتاب و ورزش کام تماشاچیان بی‌شماری را در سینماهای کابل و دیگر شهرهای افغانستان شیرین می‌کرد. در آن سال‌های تلخ و شیرین، مردم به اندازه‌ی امروز، تلخ‌کام و سوگوار نبودند و از شکوفه و لیخند مانند امروز نمی‌ترسیدند و دوری نمی‌جستند و هر ریسمان ابلقی را مار نمی‌انگاشتند.**

و صراحت بدهند که این بنای جدید را کدام شرکت خصوصی اعمار می‌کند یا مراکز ساختمان‌چی دولتی کار اعمار آن را پیش می‌برد. شهرداری کابل هم چنین باید وضاحت بدهد که به جای سینما پارک ویران‌شده، سینما پارک جدید را با همان شکل و شمایل اصلی اعمار می‌کند و به بهانه‌ی اعمار سینما پارک، بلندمنزلی نمی‌سازد که یک طبقه‌ی آن سینما باشد و دیگر طبقه‌هایش در میان قدرت‌مندان آزمند و منفعت‌طلب تقسیم شود.

اگر شهرداری کابل با ارایه‌ی دلایل دروغین می‌خواهد بگوید که مراکز ساختمانی دولتی قادر نیست کار اعمار ساختمان جدید سینمای قدیمی پارک را به انجام برساند، باید گفت که مراکز ساختمانی دولتی که توانست قصر دارالامان و دیگر بناهای پارینه را ترمیم و بازسازی کند به راحتی می‌تواند سینمای پارک را هم اعمار کند.

امیدوارم شهرداری کابل چشم‌هایش را بگشاید و پیش‌بینی کند که اگر مردم امروز نتوانستند در برابر قاتلان سینما پارک بایستند، فردای نه‌چندان دور، به یخن غاصبان هنرستیزش دست می‌اندازند.

خویش، ادعا می‌کند که سینمای پارک به کانون همایش‌های معتادان و ولگردان مبدل شده بود و با تمسک به این استدلال مزورانه بنایی را فرو می‌ریزند که پرچم بلند و حصار یادگاری مردم هنرپرور کابل بود. اگر قرار باشد که تمام محلات تجمع معتادان و ولگردان را نابود کنند، در کابل و دیگر شهرهای افغانستان پل‌ها و مکتب‌های متروک و آبدیه‌های تاریخی و استوپه‌ها و ورزشگاه‌های زیادی را باید ویران و نابود کرد و مصداق عملی سوزندان پوستین را به خاطر چند شیش به نمایش گذاشت.

بدون هراس باید با صدای بلند گفت که در پشت ویران کردن سینما پارک شهر نو، برنامه‌ی غاصبانه‌ی وجود دارد که گذشت زمان پرده از رویش دور خواهد انداخت و ثابت خواهد کرد که این برنامه‌ی ویران‌گرانه صرف برای پر کردن جیب‌های مشت‌چیپاول‌گر انجام یافته است. اگر چنین نیست مسوولان شهرداری کابل می‌توانند برای رفع ابهام و اتهام، از پنجره‌ی یک رسانه‌ی دیداری پربیننده به مردم و جامعه‌ی هنری افغانستان بگویند که روی ویرانه‌های سینما پارک چه سازه و بنایی را اعمار می‌کنند

ابلقی را مار نمی‌انگاشتند. یاد واصل کابلی، گرامی باد که در این فصل و باب بی‌تی هنراندودی دارد:

«روزگار آشفته‌ای چون من ز گیسوی تو نیست هر که نام زلف می‌گیرد پریشان می‌شوم» باری، در آن سال‌های قشنگ، سینما پارک کانون همایش هزاران شیفته‌ی هنر وزین سینما و جزیره‌ی قشنگی برای دیدارهای تلخ و شیرین دوستانه و عاشقانه‌ی خیلی از خوبان زمانه بود.

امروز در کشورهای متمدن جهان آینده‌های تاریخی را به‌عنوان خاطره‌ها و یادگارهای اجتماعی و میراث‌های ارجمند فرهنگی با همان شمایل پارینه و چهره‌ی زخمی و آژنگین‌نگه‌داری و پاس‌داری می‌کنند و به‌عنوان آیینیه‌ی خاطره‌های دیرینه، گرامی می‌دارند.

شوربختانه در افغانستان با وجود انباشته‌گی هزاران کار مهم و ضروری انجام‌نیافته و فراموش شده، شهرداری کابل دست به یخن سینما پارک می‌اندازد و در سیاهی جنایت‌پوشانه‌ی شب‌ها این عروس رویاهای کابلیان را سنگ‌سار و نابود می‌کند.

شهرداری کابل برای توجیه این عمل هنرستیزانه‌ی